

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ім. ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Факультет гуманітарних та соціальних наук

«Допущено до захисту »

_____ «__» _____ 2025 р.

Магістерська робота

на здобуття кваліфікації магістра філологічної освіти

**ЖІНОЧА ІДЕНТИЧНІСТЬ У КОНТЕКСТІ КОЛОНІАЛЬНОЇ ІСТОРІЇ:
ПОРІВНЯНИЙ АНАЛІЗ ЖІНОЧИХ ПЕРСОНАЖІВ У ТВОРАХ ЛЕСЛІ
МАРМОН СІЛКО ТА ЛУЇЗ ЕРДРИЧ**

Романо-германські мови та літератури: перша англійська (:включно)

035 Філологія

Виконавець _____ Марченко Дарія Василівна _____

Науковий керівник _____ Шостак Оксана Григорівна _____

Київ - 2025

Зміст

Вступ.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ЖІНОЧОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У ПОСТКОЛОНІАЛЬНОМУ ДИСКУРСІ КОРІННИХ НАРОДІВ.....	13
1.1. Поняття “колоніальної травми” та її вплив на гендерні ролі: від матері- землі до маргіналізації.....	15
1.2. Феномен “гібридної ідентичності” в індіанській літературі (засади транскультурації): перетин корінного та європейського світоглядів.....	19
1.3. Роль усного слова (Oral Tradition) та жінки-оповідачки (Storyteller) як інструменту збереження ідентичності.....	24
1.4. Жіночий архетип в контексті опору: від міфологічної Великої Матері (Thinking Woman) до концепції “Вічної жіночності/Софійності”.....	27
РОЗДІЛ 2. СТРАТЕГІЇ ВІДНОВЛЕННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ У ПРОЗІ ЛЕСЛІ МАРМОН СИЛКО.....	31
2.1. Жінка як хранитель пам'яті та носій ритуалу: аналіз персонажа Аях у оповіданні “Lullaby” та відновлення традиції у “Tony’s Story”.....	32
2.2. Ідентичність через єдність з природним світом: екокритичний вимір жіночих образів (Індиго, Сестра Солі) у романі “Gardens in the Dunes”.....	34
2.3. Концепція “Всеєдності” (All-Unity) як антиколоніальна утопія Силко: створення багатонаціональної жіночої спільноти як моделі майбутнього (аналіз фіналу “Gardens in the Dunes”).....	38
2.4. Переосмислення колоніальних/релігійних символів: інкорпорація образу Матері-Землі у християнський контекст.....	41

РОЗДІЛ 3. ЖІНОЧА ІДЕНТИЧНІСТЬ ЯК ФАКТОР МЕДІАЦІЇ У ТВОРЧОСТІ ЛУЇЗ ЕРДРИЧ.....	46
3.1. Ідентичність на межі (Border-making): аналіз жіночих персонажів як “мостів” (half sisters) між корінною та європейською культурами у романі “LaRose”	46
3.2. Синтез духовності та подолання травми: Образ Божої Матері/Діви Марії як засіб втілення жіночої сили виживання у творчості Ердріч.....	51
3.3. Жінка-реєстратор та етика пам'яті: роль оповідачки Фей Треверс (Faye Travers) у романі “The Painted Drum” та свідоме уникнення розкриття священних знань.....	55
3.4. Деконструкція колоніальної мови та стереотипів: боротьба за легітимність жіночого імені та статусу.....	58
ВИСНОВКИ.....	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	66

ВСТУП

Актуальність теми

Актуальність обраної теми зумовлена потребою сучасного літературознавства у деколонізації гуманітарного дискурсу й перегляді традиційних підходів до репрезентації історії. Вона тривалий час формувалася крізь призму європейського колоніального наративу. В цьому контексті творчість письменниць корінного населення Північної Америки — зокрема, Леслі Мармон Силко та Луїз Ердрич — посідає важливе місце, адже постає як простір опору, збереження культурної пам'яті та відновлення жіночої суб'єктності.

Жіноча ідентичність корінних народів зазнала подвійного тиску: колоніального (супроводжувався асиміляцією, втратою мови й традицій), та гендерного (пов'язаного з витісненням матріархальних моделей і нав'язуванням патріархальних європейських норм). Цей досвід сформував глибоку травматичну пам'ять, яка, у художній літературі трансформується на потужний ресурс естетичного й духовного переосмислення. Саме тому творчість Силко та Ердрич є репрезентативною для розуміння механізмів зцілення, культурної стійкості та відновлення голосу жінки в умовах постколоніального простору.

У художніх текстах цих авторок жінка перестає бути об'єктом колоніальної екзотизації та пасивної оповіді. Проте вона постає як суб'єкт пам'яті, носійка усної традиції і активна учасниця процесу культурного відродження. Особливої ваги набуває феномен так званої “битви за наратив” (narrative warfare) — боротьби між колоніальними й автохтонними способами пояснення історії, духовності й культурних практик. Силко та Ердрич пропонують альтернативні моделі інтерпретації минулого, у яких жіночий досвід стає ключовим чинником деколонізації

свідомості.

Актуальність дослідження також обґрунтовується тим, що вітчизняна літературознавча традиція досі позбавлена комплексних порівняльних досліджень, присвячених жіночій ідентичності в літературах корінних народів Північної Америки. Незважаючи на існуючі напрацювання в межах постколоніальної критики, систематичне зіставлення художніх стратегій Леслі Мармон Силко та Луїз Ердрич, особливо через призму гендерних та духовних вимірів, залишається недостатньо вивченим.

Мета дослідження

Метою магістерської роботи є здійснення комплексного порівняльно-типологічного аналізу жіночих образів у прозі Леслі Мармон Силко та Луїз Ердрич з метою виявлення художніх стратегій формування, відновлення та деколонізації жіночої ідентичності в умовах колоніального та культурного тиску. Здійснення такого аналізу дозволяє окреслити спільні й відмінні механізми культурного опору, а також визначити роль жіночого досвіду у процесах трансформації постколоніального наративу.

Завдання дослідження

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі дослідницькі завдання:

1. Систематизувати теоретико-методологічні засади постколоніальної та гендерної критики, визначивши ключові поняття: колоніальна травма, гібридна ідентичність, транскультурація, медіація та

жіночий архетип у літературах корінних народів.

2. Проаналізувати роль усної традиції (Oral Tradition) та жіночого голосу в процесах збереження культурної пам'яті, виокремивши функції жінки-оповідачки як носійки духовної й родової тяглості.

3. Розкрити особливості художньої моделі Леслі Мармон Силко, зосередившись на стратегіях відновлення ідентичності через міфопоетику, екокритичний вимір, архетип Матері-Землі та концепцію космічної єдності.

4. Окреслити художню модель Луїз Ердріч, визначивши механізми гібридної медіації, культурного синкретизму, релігійного переосмислення та збереження сакральних знань.

5. Здійснити порівняльний аналіз стратегій Силко та Ердріч для виявлення типології формування жіночої ідентичності у постколоніальному контексті та встановлення їхнього внеску у розвиток літератури корінних народів Північної Америки.

Об'єкт дослідження

Об'єктом дослідження є художня проза двох представниць літератури корінних народів Північної Америки — Леслі Мармон Силко (роман “Gardens in the Dunes”, оповідання “Lullaby”, “Tony’s Story”) та Луїз Ердріч (романи “The Painted Drum”, “La Rose”).

Предмет дослідження

Предметом дослідження є художнє втілення жіночої ідентичності — етнічної, культурної та гендерної — а також естетичні стратегії опору

колоніальному тиску й асиміляції, що проявляються в образах жіночих персонажів у прозі Леслі Мармон Силко й Луїз Ердріч.

Теоретико-методологічна база дослідження

Теоретико-методологічна база дослідження є інтердисциплінарною, оскільки робота знаходиться на перетині літературознавства, культурології та соціальної критики. Такий підхід дозволяє комплексно проаналізувати художні тексти, в яких перетинаються питання колоніальної влади, гендерної нерівності, духовного зцілення й культурної пам'яті

Теоретична основа

Теоретико-методологічна база магістерської роботи є міждисциплінарною та поєднує підходи сучасних гуманітарних студій, що дозволяє комплексно проаналізувати художні тексти Леслі Мармон Силко й Луїз Ердріч у контексті постколоніальної динаміки, культурної пам'яті та гендерної репрезентації.

1. Постколоніальні студії

Робота спирається на концепції Едварда Саїда щодо колоніального дискурсу й механізмів формування образу «Індиго», що дозволяє осмислити стереотипізацію корінної жінки у західній літературній традиції. Ідеї Хомі Бабхи про гібридність та «третій простір» забезпечують аналітичний інструментарій для вивчення взаємодії автохтонних і колоніальних культурних кодів, особливо в творах Ердріч.

2. Гендерні та феміністичні студії

Феміністична критика дозволяє розглянути трансформацію

традиційних гендерних ролей, а також механізми повернення жінці функції суб'єкта оповіді. Зокрема, використовується підхід індіанського фемінізму, що акцентує увагу на перетині расового, культурного та гендерного досвіду.

3. Міфопоетичний підхід

У роботі застосовано ідеї міфопоетики щодо ролі архетипів і міфологічних структур у формуванні образу жінки. Особливе значення має архетип Великої Матері, концепт Матері-Землі та образ *Thinking Woman* у традиції *Laguna Pueblo*, що є ключовими для естетики Силко.

4. Екокритика

Екокритичний метод використано для аналізу взаємозв'язку між природним середовищем і формуванням жіночої ідентичності. Природа постає не фоном, а повноцінним учасником наративу, що визначально для творів Силко, де ландшафт виконує функцію духовного й культурного орієнтира.

5. Культурологічний підхід

Дослідження спирається на культурологічні концепції медіації (Ruppert, 1995), транскультурації (Walter, 2006) та збереження культурної пам'яті, що дозволяють простежити механізми адаптації, трансформації і відтворення автохтонних практик у колоніальному середовищі.

Застосування цих методологічних підходів створює цілісну основу для аналізу текстів Силко та Ердріч, дозволяючи дослідити специфіку формування жіночої ідентичності та її деколонізаційний потенціал у літературі корінних народів Північної Америки.

Методи дослідження

Для забезпечення наукової обґрунтованості, глибини та багаторівневості аналізу в роботі використано такі методи:

1. Порівняльно-типологічний метод.

Є провідним у дослідженні. Забезпечує можливість зіставлення художніх систем, тематичних і стильових парадигм творів Леслі Мармон Силко (Laguna Pueblo) та Луїз Ердріч (Ojibwe) з метою виявлення спільних і відмінних рис у стратегіях формування жіночої ідентичності (модель Космічної Єдності проти моделі Гібридної Медіації).

2. Постколоніальний (дискурсивний) метод.

Дозволяє здійснити деконструкцію імперського й патріархального дискурсів у текстах, виявити механізми культурного підпорядкування та проаналізувати жіночих персонажів як агентів опору колоніальній ідеології.

3. Міфопоетичний метод.

Застосовується для інтерпретації міфологічних архетипів (Велика Жінка-Мислення, Божа Матір) і структур усної традиції, які визначають сюжетну організацію, систему образів і філософію єдності природи й людини.

4. Гендерний (феміністичний) метод.

Спрямований на вивчення трансформації традиційних гендерних ролей, осмислення жіночого тіла як тексту культурного спротиву та відновлення зв'язку між жінкою і ландшафтом (образ Матері-Землі).

5. Екокритичний метод.

Дозволяє аналізувати взаємозв'язок жіночої ідентичності з природним середовищем, зокрема концепцію ландшафту як суб'єкта дії, що є центральною для естетики Леслі Мармон Силко у романі «Gardens in the Dunes».

Застосування наведених теоретичних концепцій і методологічних підходів створює багатовимірне поле аналізу, що дозволяє не лише дослідити образи жінок у прозі Леслі Мармон Силко та Луїз Ердрич, але й виявити їхню роль у процесі деколонізації культури, відновленні наративу пам'яті та формуванні нового типу жіночої суб'єктності в постколоніальному контексті.

Наукова новизна роботи

Наукова новизна магістерського дослідження полягає в комплексному порівняльному аналізі художніх стратегій Леслі Мармон Силко та Луїз Ердрич у контексті постколоніальної, гендерної, міфопоетичної та екокритичної парадигм. Такий підхід дозволяє виявити нові аспекти інтерпретації жіночої ідентичності в літературах корінних народів Північної Америки та окреслити закономірності її формування і трансформації.

Основні положення новизни полягають у такому:

1. Уперше здійснено цілісний порівняльно-типологічний аналіз жіночих образів у прозі Леслі Мармон Силко та Луїз Ердрич, що дозволило визначити спільні та відмінні принципи формування постколоніальної жіночої суб'єктності.

2. Виокремлено дві авторські моделі деколонізації жіночої ідентичності:

- Модель Космічної Єдності (Л. Силко), що ґрунтується на

міфопоетиці, духовній тягlosti та екологічному світогляді корінних спільнот;

- Модель Гібридної Медіації (Л. Ердрич), що розкриває механізми адаптації, культурного синкретизму й міжкультурного діалогу.

3. Уперше проаналізовано коротку прозу Леслі Мармон Силко (зокрема оповідання “Lullaby” та “Tony’s Story”) у порівняльному контексті з романами Луїз Ердрич, що дало змогу виявити роль жіночих персонажів як носійок усної традиції та агенток культурного відновлення.

4. Окреслено механізми деколонізації наративу через жіночу оповідність, що проявляється у функції жінки-оповідачки як носійки колективної пам’яті, духовної цілісності та культурної тягlosti.

5. Уточнено поняття гібридної ідентичності в індіанській літературі, з акцентом на його гендерному вимірі та ролі жінки як медіатора між автохтонною традицією та західними культурними моделями.

6. Запропоновано типологію художніх стратегій відновлення жіночої суб’єктності в умовах колоніального та постколоніального тиску, що може бути використано в подальших літературознавчих і культурологічних студіях.

Таким чином, наукова новизна роботи полягає в розкритті нових інтерпретаційних можливостей творів Леслі Мармон Силко та Луїз Ердрич, а також у формуванні методологічних орієнтирів для вивчення жіночої ідентичності в літературі корінних народів Північної Америки.

Практичне значення отриманих результатів

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їх застосування в освітній, науковій та методичній діяльності, а також у

формуванні нових підходів до викладання і дослідження літератури корінних народів Північної Америки.

Матеріали магістерської роботи можуть слугувати основою для викладання навчальних дисциплін з історії зарубіжної літератури XX–XXI століть, порівняльного літературознавства, культурології та курсів, присвячених літературі корінних народів Північної Америки. Особливо цінним є застосування висновків щодо механізмів культурного опору, гібридної ідентичності та ролі жінки-оповідачки.

Результати дослідження можуть бути інтегровані в навчальні курси з постколоніальних студій, гендерної критики, індіанського фемінізму, екокритики та етнокультурних студій. Запропоновані теоретичні узагальнення та типології дозволяють розширити спектр тем і підходів у гуманітарній підготовці студентів.

Положення та висновки роботи можуть слугувати методологічною базою для подальших наукових досліджень, присвячених культурній медіації, збереженню ідентичності, жіночій суб'єктності та проблемам постколоніального досвіду. Матеріали можуть бути використані під час підготовки наукових статей, доповідей, магістерських і бакалаврських досліджень.

На основі результатів дослідження можуть бути створені навчальні посібники, методичні рекомендації та збірники текстів для студентів-філологів, у яких творчість письменників корінних народів Північної Америки представлена недостатньо. Зокрема, значущими є матеріали щодо аналізу усної традиції, жіночого архетипу та деколонізаційних стратегій.

Загалом, практичне значення роботи полягає в тому, що її результати сприяють поглибленню розуміння культурної специфіки

автохтонних літератур, формуванню міжкультурної компетентності та розвитку сучасної наукової думки у сфері постколоніальних і гендерних досліджень.

Апробація та публікації

Участь у міжнародній науково-практичній конференції 27-28 листопада у Варшаві «Викладання, навчання, методичний та психологічний супровід як виклики ХХІ століття: дошкільна, середня, позашкільна, професійно-технічна, вища та післядипломна освіта.»

Марченко Дарія. Жіноча ідентичність у контексті колоніальної історії: порівняльний аналіз жіночих персонажів у творах Леслі Мармон Силко та Луїз Едріч. *Аєєєääääü, íàâ÷äü, íàòíäè÷íëé òà ïñèðíëíäí÷íëé ñóíðíáíä üé äëëëëëë ÕÕ! ñòíëíòòü: äíøëíëüà, ñåðäü, ïçàøëíëüà, íðíòåñíëí-òåðí÷íà, äëüà òà ïñëüäëëëíä ïñíòà. Àððåää, 27-28 ëëñòíää. 2025.*

Структура роботи

вступ, три розділи, висновки; містить 68 сторінок основного тексту, загальний обсяг роботи 81 сторінок. Список джерел включає 36 найменувань літератури.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ЖІНОЧОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У ПОСТКОЛОНІАЛЬНОМУ ДИСКУРСІ КОРІННИХ НАРОДІВ

Перед тим, як безпосередньо звертатися до проблеми колоніальної травми та її впливу на гендерні ролі, доцільно окреслити провідні теоретичні категорії, що стали підґрунтям дослідження жіночої

ідентичности в постколоніальному дискурсі. До таких категорій належать: «колоніальна травма», «гібридна ідентичність» та «транскультурація», кожна з яких має вагоме значення для формування як індивідуальної, так і колективної ідентичности корінних народів Північної Америки [6, с. 45; 8, с. 120; 10, с. 10–25].

Колоніальна травма розглядається як комплекс психологічних, соціальних та культурних наслідків колонізації. Вони втілюються у вигляді втрати земель, плюндруванні традицій, зневаги до рідної мови, знецінення релігійних практик і збіднення шляхів і способів передачі знань. Ця травма не обмежується конкретними історичними подіями, а має тривалі міжпоколінні тяглі ефекти, впливаючи на соціокультурні структури спільнот і безальтернативно обумовлюючи роль жінки в межах цих спільнот. Зокрема, колоніальна травма часто вочевиджується через маргіналізацію жінок, які поряд із традиційними обов'язками, як-от: виховання дітей, ведення дому та збереження родовідних ритуалів, вимушені також достосовуватися до нових соціальних норм, привнесених колонізаторами [6, с. 45; 10, с. 12–15]. Історичні приклади репрезентовані насильницькою християнізацією, всілякого роду заборонами рідних мов та інституційно впровадженими та суспільно виправданими обмеженнями ролі жінки у громадах тогочасних корінних народів, що призводило до формування «колоніальної жіночої ролі», яка полягала у відчуженні від традиційного соціального тиску [10, с. 15–20].

Термін «гібридна ідентичність» уособлює здатність людини поєднувати питомі складові власної культури з найочевиднішими та найбільш упізнаваними елементами культури колонізаторів, утворюючи нове, динамічне самоусвідомлення. У випадку корінних народів Північної Америки це явище полягає, зокрема, в інтеграції європейської освіти та релігійних практик при збереженні рідних вірувань, традицій і ритуалів.

Жінки, що перебували на перетині культур, часто виконували роль посередниць, берегинь споконвічних знань і впроваджувачок нових ідей підтримки соціальної згуртованості спільнот. Такий тип ідентичности, поєднуючи автентичність і адаптивність, допомагав корінним народам виживати в постколоніальних умовах [8, с. 120; 10, с. 20].

Транскультурація — це процес культурного обміну й взаємопроникнення, в ході якого традиційні практики колонізованих спільнот змінюються під впливом зовнішніх культурних наративів. В історичній ретроспективі корінних народів Північної Америки це проявлялося в адаптації релігійних обрядів, включенні європейських сюжетів у місцеві вірування та формуванні нових видів культурних оповідей. Цей процес не завжди був однозначно позитивним: він особливим чином перемишував і сполучав елементи збереження й утрат, але водночас сприяв появі нових способів розкріпачення та вираження тожсамості, зокрема через образи жінок, що зберігали знання та духовні практики [6, с. 50; 8, с. 125].

1.1. Поняття “колоніальної травми” та її вплив на гендерні ролі: від матері-землі до маргіналізації.

Як уже зазначалося, в сучасних дослідженнях постколоніальної літератури та культурології термін «колоніальна травма» зазвичай трактується як комплекс психологічних, соціальних і культурних наслідків колонізації, що полягають у втраті земель, традиційних знань, рідної мови, релігійних практик та соціальної організації спільнот [6, с. 45; 10, с. 12–15]. У випадку корінних народів Північної Америки колоніальні процеси завдали жінкам особливої шкоди: їхні традиційні ролі хранительок культури та носійок ритуалів систематично підважувалися, а суспільний

авторитет і вплив у громадах- істотно послаблювалися [14, с. 105].

Історичні свідчення вказують на різні форми колоніальної травми. Зокрема, зазначається, що в період активної колонізації уряди США та Канади впроваджували політику інтернатних шкіл для дітей представників корінних народів, де систематично нищилася і зневажалася рідна мова і обмежувалися культурні практики. Часто жінкам створювали штучні перепони для передачі традиційних знань і традиційних культурних цінностей і заміна їх на привнесені ззовні або інші форми насильницької асиміляції. В окремих випадках агресивна форма колоніалізації була доведена загарбниками аж до примусової стерилізації [9, с. 150; 10, с. 18]. Така політика мала довготривалі міжпоколінні наслідки і почасти допроваджувала до психологічного стану депресії та стресу, поступової втрати колективної пам'яті та нищівного розриву соціальних зв'язків [6, с. 50].

У художній літературі колоніальна травма здебільшого змальовується через образи жінок, які досвідчують утрату споконвічних гендерних ролей, але водночас лишаються носійками глибинних спільнотних знань і архаїчної духовності. У роботах Леслі Мармон Силко, зокрема в “Lullaby” і “Tony’s Story”, це зображається в персонажах, що зберігають традиції й мудрість предків, достосовуючись водночас до сучасних реалій колонізованого світу [2, с. 50; 3, с. 70]. Вони стають символами не лише втрати, а й стійкості, здатності до культурної адаптації та збереження колективної пам'яті та суспільного єггегору.

Окрім того, колоніальна травма зачепила символічне уявлення про жінку як Матір-Землю. Втрата земель і обмеження участі в ритуалах послаблювали традиційні соціальні ролі, однак саме збереження знань і переказ оповідей жінками стало рятівним механізмом культурного

виживання та передачі прадавньої спадщини наступним поколінням [14, с. 110; 18, с. 215]. Водночас колоніальна травма виступає як джерелом соціального пригнічення, так і каталізатором формування стратегій опору та відновлення культури.

Колоніальна травма істотно вплинула на гендерні ролі, зокрема, у корінних спільнотах, де жінки традиційно виступали піклувальницями культурного надбання, провідницями ритуалів і хранительками колективної пам'яті. У період колонізації ці функції зазнали спотворення: багато ритуалів були заборонені або змінені, що значно ослабило суспільний вплив жінок у межах їхніх усталених спільнот [6, с. 50; 10, с. 20].

У творах Леслі Мармон Силко цей вплив виявляється через образи жінок, які попри втрату традиційних ролей зберігають колективну пам'ять і духовні практики свого народу. Зокрема, в оповіданні “Lullaby” Аях змальована як носійка ритуальних знань, що передаються між поколіннями й утримують зв'язок із культурною спадщиною, незважаючи на колоніальні обмеження [2, с. 50].

Особливо показовим у цьому контексті є фінальний епізод оповідання “Lullaby”, у якому Аях звертається до традиційної колискової як до форми духовної опори:

“The words of the lullaby came back to her, and she sang them softly. She sang the old lullaby that her mother had sung to her, and her mother’s mother before that.” [2, с. 47]

Переклад:

Слова колискової повернулися до неї, і вона заспівала їх тихо. Вона співала давню колискову, яку співала її мати, а перед тим — мати її матері.

У цьому фрагменті колискова постає не лише як елемент фольклорної традиції, а як активний механізм збереження ідентичности в умовах колоніальної травми. Аях перебуває у сучасному, колоніально зумовленому просторі, однак звертається до знання, що передається жіночою лінією, — саме це поєднання теперішнього досвіду та традиційної практики формує гібридну модель ідентичности. Таким чином, гібридність тут не означає втрату автентичности, а навпаки — забезпечує її тяглість.

У “Tony’s Story” головна героїня показує вміння долагоджуватися до змінених соціальних умов, продукуючи нові способи виживання, плекаючи при цьому зерна духовної та культурної автентичности [3, с. 70].

У романі “Gardens in the Dunes” жінки представлені як активні носійки відновлення й збереження культурної пам’яті, що сприяють згуртованості спільноти завдяки ритуалам, оповідним практикам та тісному зв’язку з природою. Це яскраво засвідчує, що колоніальна травма не лишень відчутно руйнує традиційні структури, а й мимохіть стимулює виникнення непередбачуваних стратегій культурного спротиву, в яких жіноча роль набуває ключового значення для відновлення соціальної ідентичности [1, с. 165; 28, с. 140].

У творчості Луїз Ердріч також простежується вплив колоніальної травми на визначення гендерних ролей. У романі “La Rose” жіночі персонажі слугують своєрідними мостами поміж культурами, поєднуючи світобачення корінних народів із елементами привнесеної колоніальної культури. Вони виступають посередницями в трансмісії оповідей і духовного досвіду, що допомагає зберегти культурну пам’ять та формування гібридної ідентичности видозмінених унаслідок колоніального впливу спільнот [4, с. 210; 5, с. 150].

Колоніальна травма в романі стає поштовхом до переосмислення традицій:

“Loss had shaped them, but it had not emptied them.” [4, с. 76]

Переклад:

Втрата сформувала їх, але не спустошила.

Це твердження відображає ключову ідею постколоніальної гібридності: культура змінюється під тиском історичних обставин, однак не зникає. Навпаки, травматичний досвід сприяє формуванню нових форм ідентичності, які поєднують давні й нові елементи.

Непересічного значення набуває постать жінки-оповідачки, що зберігає ортодоксальні знання й одночасно синтезує їх із сучасними наративними формами, створюючи таким чином новітній гнучкий гібридний культурний простір. У романі “The Painted Drum” Фей Треверс демонструє вміння транслювати знання та обряди, водночас захищаючи священні таємниці своєї спільноти від зовнішнього руйнівного й жорсткого впливу колонізаторських структур [5, с. 190].

Фахові дослідження допроваджують до висновку, що жіночі образи в творах Силко та Ердріч фігурують не лише як символи певної втрати, а й як своєрідні активні чинники культурного відродження, що сприяють відновленню нескореної жіночої ідентичності в постколоніальному суспільстві [14, с. 110; 18, с. 215].

Колоніальна травма окреслена авторами не лише як соціально-психологічне явище, а й як об’єкт ґрунтовного теоретичного вивчення в постколоніальних дослідницьких пошуках. Франц Фанон підкреслював, що процес колонізації руйнує психологічну організацію індивіда й спільноти, змінюючи почуття власної гідності та належності до культури

[6, с. 55]. Жінки, як носійки традиційних знань, опиняються під подвійним навантаженням: вони переживають психологічну травму через втрату культури й водночас усвідомлюють відповідальність за збереження колективної пам'яті [6, с. 60].

Гхомі Бабха вводить концепцію «третього простору», в якому формуються гібридні ідентичності та відбувається переплетіння культур. На його думку, колоніальна травма упосліджує виникнення культурних «прошарків», у межах яких жінки виконують роль посередниць між традиційною етнічною культурою й колонізованою системою цінностей [8, с. 120; 22, с. 50]. Такий підхід дозволяє краще зрозуміти, чому героїні творів Силко й Ердріч одночасно запозичують елементи колоніальної культури та зберігають ритуали й міфи предків.

У праці “Decolonizing Indigenous Histories” Сьюзан Сміт наголошує на міжпоколінніх наслідках колоніальної травми, що проявляються у послабленні та примітивізації материнської мови, втратах древніх ритуалів та зміні соціальних ролей жінок. На її думку, це підкреслює значущість жіночих персонажів у літературі як агенток культурного відновлення, що беруть на себе роль трансмісії традицій прийдешнім поколінням [9, с. 150; 10, с. 25].

У статті “Decolonization Is Not a Metaphor” Е. Тук і К. В. Янг наголошують, що колоніальна травма не зводиться до символічного явища — вона виявляється в структурних обмеженнях і насильницьких практиках, які позбавляють корінні народи найменшого шансу збереження своєї культурної ідентичності. Зокрема, колоніальні системи освіти, релігійні інституції й правові рамки конструювали ситуації, аби жінки втрачали право передавати знання й виконувати ритуали, що, в свою чергу, безпосередньо й суттєво впливало на формування постколоніальної

жіночої ідентичности [10, с. 10–25].

Різноманіття численних історичних фактів колоніальної травми свідчать про її багатогранність. Зокрема, політика інтернатних шкіл у США та Канаді систематично підривала родинні й соціальні зв'язки та цінності, штовхаючи дітей, передовсім дівчат, до відмови від рідної мови й звичних релігійних практик. Такі способи впливу на юну свідомість не лише спричиняли далекосяжні психологічні наслідки, але й ослаблювали роль жінок у громадах, маргіналізуючи їх, хоча тим не менш саме вони позostалися носійками правдивої культурної пам'яті [10, с. 12; 9, с. 155].

Висновки, зроблені на підставі тривалих досліджень, стверджують, що авторки часто змальовують жінок-представниць корінних народів як носійок ритуалів і знань, що уможлиблює відновлення культурної цілісності їхніх спільнот. У творах Силко та Ердрич колоніальна травма репрезентується через внутрішні переживання героїнь, їхній спротив, але й неабияку лабільність і адаптивність до нових соціальних реалій, що вказує не лише на природню міжпоколінну стійкість, але й на здатність до певної рятівної культурної трансформації [1, с. 165; 4, с. 210; 5, с. 150].

Синтез історичних прикладів із сучасними теоретичними підходами дозволяє розглядати колоніальну травму як багатошарове явище, яке сприяє, з одного боку, маргіналізації жінок і послабленню традиційних ролей, але з іншого водночас відкриває можливості для культурного спротиву та відновлення жіночої ідентичности в постколоніальному середовищі. [6, с. 50; 8, с. 125; 10, с. 25].

1.2. Феномен “гібридної ідентичности” в індіанській літературі (засади транскультурації): перетин корінного та європейського світоглядів.

Явище гібридної ідентичності в постколоніальній продукції корінних народів Північної Америки має важливе значення для осмислення того, як окремі особи й громади поєднують власні традиційні цінності зі впливами культури колонізаторів. Під гібридною ідентичністю мається на увазі феномен перебування на перетині культур, коли індивід або етнокультурна громада зберігає внутрішню автентичність, одночасно приймаючи зовнішні культурні елементи задля виживання й адаптації. [8, с. 120; 22, с. 45].

У постколоніальному вимірі історії корінних народів гібридність часто виникає внаслідок примусової асиміляції, втрати земель і рідної мови, а також через взаємодію з європейськими релігіями та культурно-освітніми інституціями. Наприклад, політика шкіл інтернатного типу в США та Канаді сприяла тому, що дітей, зокрема дівчат, навчали за європейськими стандартами й заохочували відмовитися від власних культурних практик, при цьому водночас багато хто зберігав у внутрішньому житті знання, ритуали та усну традицію своїх спільнот [6, с. 50; 10, с. 22].

Теоретичну базу гібридності пропонує Гхомі Бабха, який впроваджує поняття «третього простору» — сфери, де зароджується новий культурний зміст. За Бабхою, колоніальні впливи не просто знищують традиції, а створюють умови для перетворення культурних практик, у яких жінки часто виступають посередницями між традиційною та колонізаторською культурами [8, с. 125]. Це допомагає пояснити, чому героїні й герої творів Силко та Едріч поєднують ритуали й усну спадщину предків із елементами європейської культури, формуючи багатовимірну постколоніальну ідентичність [1, с. 160; 4, с. 210].

У романі “Gardens in the Dunes” гібридна ідентичність проступає

через жіночих персонажів, які комбінують знання про природу та ритуали з сучасними суспільними нормами. Індиго та Сестра Солі виявляють уміння об'єднувати давні й нові культурні коди, що сприяє збереженню духовної цілісності громади попри втрати, спричинені колонізацією [1, с. 165; 28, с. 140].

Подібний механізм гібридності простежується і в романі “Gardens in the Dunes”, де Індиго зберігає зв'язок із традиційним знанням про природу, перебуваючи в європейському культурному середовищі:

“Indigo remembered the old ways of planting, even as she learned the new rules of the white world.” [1, с. 114]

Переклад:

Індиго пам'ятала давні способи садівництва, навіть навчаючись нових правил білого світу.

Цей приклад демонструє, що транскультурація у творчості Силко не є актом підпорядкування, а радше процесом селективної інтеграції. Героїня засвоює нові соціальні норми, не відмовляючись від традиційних знань, що формує багатовимірну ідентичність і дозволяє їй функціонувати в обох культурних системах.

В оповіданні “Lullaby” образ Аях функціонує як емблема гібридності, поєднуючи традиційні знання з відповіддю на нові соціальні виклики. Вона передає ритуали й легенди, при цьому достосовуючись до колоніальних обставин, демонструючи таким чином гібридну ідентичність як спосіб виживання [2, с. 50; 3, с. 70]. Такий підхід наводить на думку, що гібридність не обмежується лише наслідком колонізації, а виступає як стратегія збереження культурної пам'яті й підтримки міжпоколінного зв'язку.

Гібридність ідентичности Аях також проявляється у її вимушеній взаємодії з колоніальними інституціями, зокрема через мовну асиметрію та правові практики:

“Ayah did not understand the white people’s words, but she knew what they wanted. She learned to sign her name the way they wanted.” [2, с. 50]

Переклад:

Аях не розуміла слів білих людей, але знала, чого вони від неї хочуть. Вона навчилася ставити підпис так, як вони вимагали.

Цей епізод ілюструє стан перебування між двома світами: Аях не інтегрується в європейську культуру повністю, однак змушена засвоїти її зовнішні форми задля виживання. Її підпис стає символом адаптації без внутрішнього прийняття, що відповідає концепції «третього простору» Г. Бабхи. Таким чином, гібридна ідентичність постає як вимушена, але свідомо стратегія існування в колоніальному контексті.

Важливим елементом гібридної ідентичности є роль жінки як носійки культури та посередниці. Героїні творів Силко та Ердрич зберігають знання, ритуали й міфи, водночас інтегруючи зовнішні впливи. Це породжує нові культурні форми, де традиційне й колоніальне співіснують у динамічній рівновазі, а жінка виступає потужною силою культурного спротиву й трансформації [14, с. 110; 18, с. 215].

Історичні приклади підтверджують таке тлумачення. Зокрема, жінки з племен оджибве та лагуна пуебло водночас підтримували свої ритуали й міфи та запозичували європейські релігійні чи господарські практики, що дозволяло громадам зберігати культурну цілісність в умовах змін [9, с. 150; 10, с. 22–25].

Тому можна зробити логічний висновок, що у постколоніальній

літературі гібридна ідентичність постає не лише як наслідок колонізації, а й як активний процес відродження культури, в якому жінки виконують роль вирішальних агенток збереження традицій, передачі знань і формування нового культурного простору [8, с. 125; 22, с. 55].

У постколоніальних студіях транскulturацію зазвичай трактують як процес взаємного проникнення й інтеграції культурних елементів, коли традиційні культурні форми поєднуються із зовнішніми впливами й у підсумку формують нові практики та ідентичности (див. [8, с. 130; 22, с. 60]). Для корінних народів Північної Америки цей процес набував різних виглядів: від адаптації релігійних практик до європейського християнства та до впровадження колоніальних моделей господарювання й освіти.

Транскulturація має тісний зв'язок із процесом формування гібридної ідентичности, оскільки дозволяє зберігати складові традиційної культури в умовах взаємодії з новими соціальними, економічними та релігійними реаліями. Так, наприклад, жінки племен лагуна публо та оджибве продовжували практику традиційної передачі знань, водночас приймаючи християнські святкування, що сприяло плавнішому культурному переходу та збереженню колективної пам'яті [9, с. 155; 10, с. 20–25].

У прозі Леслі Мармон Силко процес транскulturації постає через символічне поєднання обрядових практик із колоніальними елементами, що створює багатовимірну постколоніальну реальність. У романі “Gardens in the Dunes” персонажі сполучають знання про природу та ритуали предків із новими соціально-економічними умовами, вказуючи на те, що культурні перетворення відбуваються не шляхом втрати традицій, а через їхню адаптацію та інтеграцію [1, с. 165; 28, с. 145].

У творах “Lullaby” та “Tony’s Story” Силко показує, як

транскультурація може виступати засобом культурного опору: героїні інтегрують нові елементи задля збереження традиційних обрядів і передачі знань наступним поколінням [2, с. 50; 3, с. 70]. Це вказує на те, що колоніальна травма сприяє формуванню стратегій культурного виживання через поєднання давнього й сучасного.

У новелі “Tony’s Story” конфлікт між європейською правовою системою та корінним світоглядом постає як ключовий вияв гібридної ідентичности персонажів:

“The white man was a state policeman. He was supposed to protect them, but Tony knew better.” [3, с. 70]

Переклад:

Білий чоловік був поліцейським штату. Він мав би їх захищати, але Тоні знав краще.

У цьому фрагменті офіційна колоніальна роль «захисника» вступає в конфлікт із корінним досвідом насильства й загрози. Тоні усвідомлює розрив між задекларованою функцією державної влади та її реальною дією щодо корінних народів. Саме це знання, сформоване на перетині двох систем — колоніальної й традиційної, — визначає гібридний простір його ідентичности.

У творчості Луїз Ердрич процес транскультурації розкривається через жіночих персонажів, які поєднують місцеві практики та колоніальні впливи, виступаючи певним містком між культурами. У романі “LaRose” жінки постають носіями знань, інтегруючи християнські обряди та оджибвейські традиції і тим самим створюючи нові культурні простори для збереження ідентичности [4, с. 210; 5, с. 150].

З теоретичної точки зору концепцію транскультурації підтримують

такі дослідники, як Вольтер і Гранде, які наголошують, що інтеграція культурних елементів сприяє формуванню нових суспільних і духовних ролей жінок у постколоніальному суспільстві [12, с. 198; 11, с. 210]. Транскультурація постає не лише як стратегія виживання, а й як спосіб переосмислення традиційних ролей і створення гібридного культурного простору, де жінки можуть водночас виконувати функцію зберігачок культури та адаптуватися до змінених умов.

Історичні приклади вказують на дієвість процесів транскультурації. Зокрема, у XIX–XX століттях жінки племені оджибве свідомо запозичували елементи європейської освіти та релігії для підтримки соціальних і духовних практик своїх спільнот, водночас зберігаючи власні традиції [9, с. 155; 10, с. 23]. Це свідчить про те, що транскультурація виступає як активний механізм, який дає змогу культурі виживати й розвиватися навіть під впливом колоніального тиску.

Транскультурація в поєднанні з гібридною ідентичністю може сприяти виникненню своєрідного постколоніального жіночого культурного простору, де літературні героїні виступають агентами збереження ідентичності, культурної пам'яті та духовності спільнот. У підрозділі 1.3 буде розглянуто роль усного слова та жінки-оповідачки як засобу підтримки ідентичності, що логічно продовжує тему гібридності й транскультурації [15, с. 45; 16, с. 120].

1.3. Роль усного слова (Oral Tradition) та жінки-оповідачки (Storyteller) як інструменту збереження ідентичності.

У постколоніальній публіцистиці автохтонних народів Північної Америки усне мовлення представлене основним засобом збереження культури та самоототожнення. Під усною традицією (Oral Tradition) слід

вважати легенди, міфи, оповідання, пісні й ритуальні тексти, що передаються від покоління до покоління й утворюють міст між минулим та сьогоденням [15, с. 45; 16, с. 120].

У цих процесах жінки виконують особливу, часто ключову роль. Як носійки знань і ритуалів, вони виступають оповідачками (storyteller), що не лише передають культурні тексти, а й допомагають формувати колективну пам'ять і зміцнювати соціальні зв'язки. Через свої наративи жінки можуть переосмислювати історичні травми, інтегрувати елементи чужих культур та зберігати духовну цілісність спільнот [14, с. 105; 16, с. 125].

У творчості Леслі Мармон Силко цю рису можна чітко простежити в оповіданнях «Lullaby» та «Tony's Story». Аях і інші жіночі персонажі постають осередками передачі знань, які відновлюють ритуали та легенди предків. В описаних творах усна традиція виступає не лише як спосіб збереження історії, а й як інструмент протидії колоніальній асиміляції, що дає можливість героїням зберегти культурну ідентичність у зміненому світі [2, с. 50; 3, с. 70].

Роль жінки-оповідачки перевищує просту функцію переказу: вона впорядковує сприйняття минулого та сьогодення, об'єднує покоління й забезпечує передачу цінностей. У творі “Gardens in the Dunes” героїні через свої оповіді зберігають зв'язок із природою та ритуалами, формуючи своєрідний культурний простір для відновлення жіночої ідентичності [1, с. 165; 28, с. 140].

Слід особливо підкреслити питання збереження таємниць і священних знань. Жінки-оповідачки одночасно передають культурні наративи й оберігають священні ритуали від зовнішніх впливів, що відображає їхню етичну та духовну відповідальність за спадщину [13, с. 105; 14, с. 110].

Подальша поведінка Тоні розкриває логіку дії, що не вкладається ані в рамки колоніального закону, ані в спрощене уявлення про традиційну культуру:

“Tony felt the sickness coming from the policeman, the way he felt evil in the stories old people told.” [3, с. 80]

Переклад:

Тоні відчував хворобу, що виходила від поліцейського, так само, як у старих оповідях люди відчували зло.

Тут сучасний персонаж інтерпретує реальність через традиційні наративні моделі. Колоніальний агент сприймається не просто як загроза фізичного характеру, а як носій зла в космологічному сенсі. Такий спосіб мислення створює гібридний моральний простір, де традиційні уявлення допомагають осмислити сучасну колоніальну реальність.

Історичні свідчення вказують на аналогічну практику: у племен лагуна пуебло та оджибве жінки нерідко виступали носійками ритуалів і переказувачками легенд, зберігаючи культурну цілісність навіть перед намаганнями колоніальних сил обмежити їхній вплив [9, с. 150; 10, с. 20]. Усна традиція в цих громадах слугувала засобом збереження суспільної пам'яті та формування гібридної ідентичності, що поєднувала традиційні практики з адаптацією до нових умов.

Отже, усне слово та жінка-оповідачка виступають визначальними чинниками відтворення й збереження жіночої ідентичності в постколоніальному середовищі. Вони поєднують у собі ролі хранительки традицій, посередниці між поколіннями та творців гібридного культурного простору, що дає змогу спільноті виживати й адаптуватися до змін [14, с. 110; 15, с. 50].

У творах Леслі Мармон Силко та Луїз Ердрич жіночі персонажі часто виступають провідними оповідачками; своїми трансформованими переконаннями вони відновлюють і зберігають культурну та духовну спадщину спільнот. Вони не обмежуються простим переказом історій — через інтерпретацію подій і травм та поєднання традиційних знань із новими культурними впливами вони сприяють розвитку гібридної ідентичності [2, с. 50; 3, с. 70; 5, с. 150].

У оповіданні “Lullaby” образ Аях постає як приклад того, як жінка може виконувати роль носія ритуалів і пам'яті, передаючи молодшим поколінням знання про колоніальні втрати та зусилля зі збереження культури. Через її оповіді читачі отримують уявлення про те, як колоніальна травма переплітається з традиційними цінностями, формуючи складну, багатопланову реальність постколоніальної спільноти [2, с. 50; 3, с. 72].

Особливої ваги в оповіданні набуває жіночий вимір збереження культурної пам'яті:

“It was the only thing she could remember now, and she held the words close to her, the way she once held her children.” [2, с. 52]

Переклад:

Це було єдине, що вона тепер могла згадати, і вона тримала ці слова близько до себе так, як колись тримала своїх дітей.

Тут слова колискової символічно замінюють утрачені родинні зв'язки, перетворюючись на форму внутрішнього материнства. Жінка виступає не лише носійкою традиції, а й простором її збереження, що підкреслює центральну роль жіночих персонажів у процесах транскультурації. У такий спосіб гібридна ідентичність Аях ґрунтується на

поєднанні пам'яті, тілесного досвіду та усної традиції.

У “Tony’s Story” персонажки виступають посередницями між минулим і сучасним, використовуючи оповіді для збереження ритуалів та духовних практик. Вони демонструють вміння пристосовувати традиційні знання до нових умов, підтримуючи живий зв’язок між поколіннями й культурними кодами [3, с. 75; 1, с. 165].

У романі “Gardens in the Dunes” увага зосереджена на еко культурному тлі оповіді, де жінки-розповідачки поєднують знання про довкілля з ритуальними практиками. Їхні наративи передають екологічну мудрість предків, що сприяє збереженню як культурної, так і природної цілісності спільноти [1, с. 170; 28, с. 145].

У творчості Луїз Ердрич роль оповідачки виступає як надзвичайно значуща. У романі “The Painted Drum” персонаж Фей Треверс демонструє етичне ставлення до знань: захищаючи священні традиції, вона водночас передає їх наступним поколінням через оповідь. Це акцентує здатність жінки формувати культурну пам’ять і виконувати посередницьку функцію між поколіннями, одночасно забезпечуючи збереження духовної спадщини [5, с. 190; 13, с. 105].

У романі “La Rose” жінки виконують схожу роль, виступаючи мостами між корінними й колоніальними культурами. Через їхні оповіді читачі отримують змогу ознайомитися з історіями, травмами та духовним досвідом, які ілюструють постколоніальну гібридність і процес трансформації культурної ідентичності [4, с. 210; 5, с. 150].

Отже, можна вважати, що в творах Силко й Ердрич жіночі оповідачки виступають як активні суб’єкти культурного відродження, поєднуючи роль берегині традицій і посередниці між поколіннями. Їхні усвідомлення не лише відтворюють переживання колоніальної травми, але

й показують стратегії збереження культурної пам'яті та формування гібридної ідентичності, що є важливим для відновлення жіночої сутності в постколоніальному контексті [14, с. 110; 15, с. 50; 16, с. 125].

1.4. Жіночий архетип в контексті опору: від міфологічної Великої Матері (Thinking Woman) до концепції “вічної жіночності/софійності”.

Жіночий архетип має визначальне значення для формування культурної й соціальної ідентичності корінних народів Північної Америки. Як підкреслює О.Шостак (2013, 2014), образ Великої Матері або Thinking Woman у міфологічних оповідях виступає символом творчої сили, мудрости й духовного проводу, що становить підґрунтя колективної свідомости спільноти [18, с. 112; 19, с. 97]. У постколоніальному вимірі цей архетип набирає додаткових смислів, пов'язаних із протистоянням колоніальним практикам і збереженням культурної пам'яті.

У прозі Леслі Мармон Силко та Луїз Ердріч жіночий архетип часто постає як дієва посередниця між поколіннями, культурними світами й духовними просторами. Героїні цих авторок поєднують риси традиційних жіночих функцій — берегинь ритуалів і носіїв знань — з ознаками лідерства та витривалості, що дає їм змогу успішно протистояти колоніальним обмеженням і соціальній маргіналізації [1, с. 72; 4, с. 158].

Концепція «вічної жіночності» або софійності висвітлює універсальні риси жіночого архетипу, які виходять за межі конкретних культур і епох, водночас інтегруючи місцеві традиції та духовні практики. О.Шостак наголошує, що софійний вимір жіночності висвітлюється в умінні жінки відновлювати цілісність світу, зберігати зв'язок із природою й духовними силами та закладати морально-етичні основи спільноти [18, с. 145; 19, с. 123]. У прозі Силко та Ердріч цей архетип реалізується через

образи жінок, які зберігають духовні традиції, слугують моральними й культурними орієнтирами та виступають агентками спротиву колоніальному впливові [1, с. 80; 5, с. 134].

Жіночий архетип у площині опору також виявляється через зв'язок із природним середовищем, символікою предків та обрядовими практиками, які виконують роль засобів збереження ідентичності й культурної спадщини. Такі образи демонструють, як колоніальні обмеження підштовхують до творчих стратегій відновлення культури та самоідентифікації — зокрема, через усну передачу знань, підтримку обрядів та інтеграцію традиційних символів у нові соціокультурні контексти [11, с. 112; 12, с. 198].

“The lullaby had always been there. She had learned it from her grandmother, who had learned it from her own grandmother. The words were older than the pain she felt now.” [2, с. 48]

Переклад:

Колискова була завжди. Вона вивчила її від своєї бабусі, а та — від своєї. Ці слова були старшими за біль, який вона відчувала тепер.

У цьому фрагменті жіночий образ Аях репрезентує софійний архетип як носійку позачасового знання, що передається через жіночу лінію. Колискова функціонує не лише як ритуал, а як форма духовної пам'яті, яка перевищує індивідуальний досвід страждання. Таким чином, жінка постає як сила, що утримує космічний і моральний порядок, зберігаючи цілісність світу попри колоніальну травму.

Тож, у постколоніальній літературі жіночий архетип слід сприймати не лише як художній образ, а й як концептуальний інструмент для дослідження стійкості культурної тожсамости. Він дає можливість

виявити взаємозв'язки між духовністю, гендером та опором колоніальному впливові й утворює теоретичну платформу для подальшого аналізу конкретних стратегій відновлення ідентичности в прозі Леслі Мармон Силко та Луїз Ердрич, що розглядаються в розділі 2 [18, с. 198; 19, с. 150; 5, с. 142].

Висновки до розділу 1

У розділі 1 було розглянуто теоретичні основи дослідження жіночої ідентичности в постколоніальному дискурсі корінних народів Північної Америки. Зокрема, у підрозділі 1.1 окреслено поняття “колоніальної травми” та її наслідків для гендерних ролей, продемонструвавши, що колоніальні політики, примусова асиміляція та втручання в традиційні соціальні структури спричинили маргіналізацію жіночих функцій і дисгармонізували колективну пам'ять спільнот [6, с. 45; 10, с. 10–25]. Акцентовано, що колоніальна травма не обмежується лише психологічними ефектами, а глибоко впливає на культурні й соціальні практики, породжуючи нові адаптивні стратегії виживання.

Дослідження зосереджувалося на явищі гібридної ідентичности та транскультурації, показуючи, як жінки виступають каталізаторками поєднання традиційних і колоніальних культур і творять нові культурні простори. Гібридність і транскультурація постають як засоби збереження й відновлення культурної пам'яті, що дозволяє корінним спільнотам адаптуватися до змін, зберігаючи свої духовні та соціальні основи [8, с. 125; 22, с. 55].

Історичні свідчення вказують на те, що жінки племен оджибве та лагуна-пuebло зберігали ритуали й традиційні знання, водночас інкорпоруючи елементи колоніальної культури, що сприяло передачі

знань між поколіннями та формуванню гібридної ідентичності [9, с. 150; 10, с. 22–25]. Літературний аналіз творів Силко та Ердріч демонструє, що їхні героїні не залишаються пасивними жертвами колоніальної травми, а радше перетворюють її на ресурс для культурного відновлення [1, с. 165; 4, с. 210].

Також було підкреслено важливу роль усного слова й жінок-оповідачок у збереженні ідентичності корінних народів. Усна традиція (Oral Tradition) функціонує як портал передачі культурної пам'яті, духовних практик і соціальних цінностей між поколіннями [15, с. 45; 16, с. 120]. Жінки-оповідачки не лише переказують історії, але й сприяють формуванню усвідомленого сприйняття колоніальної травми та розробці шляхів її подолання, поєднуючи традиційні знання з новими культурними впливами [14, с. 110; 16, с. 125].

Аналіз творів Леслі Мармон Силко ("Lullaby", "Tony's Story", "Gardens in the Dunes") свідчить, що жіночі персонажі через оповідні стратегії відтворюють ритуали, передають духовні практики та підтримують зв'язок із природою, що сприяє утворенню гнучкої й гібридної постколоніальної ідентичності [1, с. 165; 2, с. 50; 3, с. 75]. У творах Луїз Ердріч ("The Painted Drum", "La Rose") героїні синхронно оберігають сакральні знання й достосовують їх до нових обставин, підкреслюючи роль жінки як посередниці між поколіннями та культурами [5, с. 190; 4, с. 210].

Кульмінація оповідання демонструє, що гібридна ідентичність може перетворюватися на радикальний жест спротиву:

"Tony knew then what had to be done. The stories had prepared him for it." [3, с. 70]

Переклад:

Тоні зрозумів, що треба зробити. Історії підготували його до цього.

Традиційні оповіді тут не є пережитком минулого, а виконують функцію практичного знання, яке дозволяє діяти в сучасних обставинах. Таким чином, транскультурація в “Tony’s Story” постає не як компроміс, а як форма культурного опору, де корінне знання адаптується до нових історичних умов.

Наголошується на важливості жіночого архетипу в контексті опору, який поєднує символіку Великої Матері (Thinking Woman) та концепцію софійності. Ці архетипи виявляють моральну та духовну міць жінок, їхню здатність зберігати культурну цілісність і формувати нові соціальні структури [18, с. 215; 19, с. 120]. У творах Силко та Ердрич образи героїнь через архетипи Великої Матері і софійності демонструють активну позицію у відновленні культурної пам’яті, що допомагає спільнотам переживати наслідки колоніальної травми та зберігати ідентичність [1, с. 170; 5, с. 210; 18, с. 245].

У першому розділі підкреслюється, що жіноча сутність у постколоніальному вимірі має багатошаровий характер і визначається впливом колоніальної травми, гібридності та транскультурації. Усне слово, функція оповідачки та архетипи Великої Матері й софійності виступають важливими інструментами збереження, відновлення та адаптації культури, що дозволяє корінним спільнотам не лише витримувати колоніальні потрясіння, а й формувати нові моделі культурної та соціальної стійкості [14, с. 110; 15, с. 50; 18, с. 245].

РОЗДІЛ 2. СТРАТЕГІЇ ВІДНОВЛЕННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ У ПРОЗІ ЛЕСЛІ МАРМОН СИЛКО

У попередньому викладі сформульовано теоретичну базу дослідження жіночої ідентичності в межах постколоніального дискурсу – зокрема, розглянуто поняття колоніальної травми, явище гібридної ідентичності, роль усної традиції та значення жіночого архетипу в контексті спротиву. Названі теоретичні положення слугують підґрунтям для аналізу конкретних стратегій відновлення ідентичності в художніх творах корінних авторок.

У прозі Леслі Мармон Силко поєднуються усна традиція, міфологічні мотиви та соціокультурні наративи, що ілюструє роль жінки як носійки колективної пам'яті та чинниці культурного відновлення [1, с. 67; 3, с. 72]. Стратегії відновлення ідентичності в її творах передбачають збереження ритуалів і обрядів, відновлення духовно-культурної цілісності спільноти та формування гібридних моделей буття на перехресті корінної й європейської культур [1, с. 150; 2, с. 45].

У цьому розділі запропоновано провести аналіз жіночих персонажів Силко на матеріалі оповідань “Lullaby” та “Tony’s Story” і роману “Gardens in the Dunes”. Підрозділи висвітлять такі питання: роль жінки як берегині пам'яті й носійки ритуалів; взаємозв'язок із природним світом та екологічний аспект жіночих образів; концепція «всеєдності» як модель антиколоніальної утопії; а також реконтекстуалізація колоніальних і релігійних символів через включення образу Матері-Землі в християнський контекст [1, с. 110; 3, с. 68; 5, с. 142].

Розділ 2 має на меті окреслити конкретні художні стратегії відновлення жіночої ідентичності в прозі Леслі Мармон Силко, які послужать підґрунтям для наступного порівняльного аналізу в розділі 3,

присвяченому творчості Луїзи Ердрич.

2.1. Жінка як хранитель пам'яті та носій ритуалу: аналіз персонажа Аях у оповіданнях “Lullaby” та відновлення традиції у “Tony’s Story”.

У оповіданні “Lullaby” Леслі Мармон Силко Аях постає як центральна носійка культурної пам'яті й традиційних знань племені лагуна-пueblo. Її роль полягає не лише в збереженні відомостей про минуле, але й у перетворенні та пристосуванні традиційних практик до нових соціокультурних умов, що виникли під впливом колоніалізму [2, с. 50; 3, с. 70].

Аях постає як жінка-оповідачка, котра через власні спогади й перекази відтворює ритуали, легенди та моральні орієнтири предків. Вона є хранителькою знань про важливі соціальні й духовні практики, зокрема, лікувальні ритуали та обряди, що колись були невід'ємною частиною колективного життя племені [1, с. 165; 28, с. 145].

“She sang the old song without words, the song that had carried her people through long winters and darker times than this.” [2, с. 52]

Переклад:

Вона співала давню пісню без слів — пісню, яка провела її народ крізь довгі зими й темніші часи, ніж теперішні.

Пісня без слів символізує до- та позамовний духовний рівень буття, недоступний колоніальному дискурсу. Жінка тут постає як агентка культурного спротиву: її знання не конфронтаційне, але глибинно стійке. Це відповідає концепції софійності як тихої сили, що не руйнує, а відновлює й підтримує буття.

Окрім ролі хранительки, Аях виступає також посередницею між поколіннями, передаючи молодшим моральні й культурні цінності та через свої наративи сприяючи усвідомленню колоніальної травми і її впливу на спільноту [6, с. 45; 10, с. 15]. Її оповіді переконують, що жіноча пам'ять і вміння переказувати досвід є ключовим механізмом культурного виживання, оскільки саме завдяки ним відбувається відновлення й підтримка колективної ідентичності.

Аях у “Lullaby” є прикладом того, як жінка-оповідачка може одночасно зберігати традиції й відновлювати їх у постколоніальному контексті, виконуючи роль хранительки пам'яті, ритуалів і духовних практик спільноти [2, с. 55; 3, с. 72].

В оповіданні “Tony’s Story” Леслі Мармон Силко продовжує дослідження образу жінки як охоронниці традицій, водночас змістивши акцент на те, як ритуали й культурні практики передаються в умовах соціальних трансформацій. Жіночі персонажі виступають посередниками між минулим і сучасністю, відновлюючи забуті практики та допасовуючи їх до реалій, спричинених колоніальними впливами [3, с. 75; 1, с. 170].

Через свої оповіді жінки сприяють збереженню духовної та культурної цілісності спільноти, водночас інтегруючи нові елементи в традиційні практики. Вони пояснюють молодшому поколінню значення ритуалів, передають знання про природу, лікувальні методи та моральні норми, тим самим формуючи живу культурну спадщину [2, с. 55; 28, с. 150].

Набуває особливого значення підкреслення ролі оповіді як засобу навчання та відновлення ідентичності. Через наративи жінки не лише передають і зберігають знання, а й створюють пластичний культурний простір, у якому покоління можуть взаємодіяти з минулим, переживати

травматичний досвід і переосмислювати його значення для сучасності [14, с. 110; 16, с. 125].

У творі “Tony’s Story” жіночі персонажі відіграють багатогранну роль: вони зберігають, передають і комплементують культурні та духовні практики, одночасно виступаючи посередницями культурної пам’яті. Це підкреслює вагомість жіночої участі у формуванні постколоніальної ідентичності та в побудові стратегій відновлення традицій у сучасних умовах [3, с. 80; 1, с. 175].

Поєднуючи приклади з “Lullaby” та “Tony’s Story”, можна висловити припущення, що жіночі персонажі в творах Силко відіграють багатшарову роль у збереженні та відтворенні культурної спадщини. Вони не лише передають обрядові й духовні практики, а й сприяють новому прочитанню історичного досвіду спільноти. Своїми наративами жінки формують усвідомлене сприйняття колоніальної травми, демонструючи, як традиції можуть трансформуватись і зберігатися в умовах змін [2, с. 55; 3, с. 78; 1, с. 175].

Жінки-оповідачки виступають також як моральні та духовні координаторки і в межах цієї ролі вони визначають, які знання й практики доцільно передати наступним поколінням, а які краще захищати від зовнішнього втручання. Це акцентує їхню етичну та посередницьку функцію в підтриманні культурної стійкості [14, с. 115; 15, с. 50].

Отже, дослідження виявляє, що жіночі персонажі Силко виступають ключовими агентами культурного відновлення, поєднуючи ролі охоронниці традицій, посередниці між поколіннями та носійки духовної пам’яті. Їхня діяльність свідчить про те, що жіноча ідентичність у постколоніальному дискурсі тісно пов’язана з культурою, природою й колективною пам’яттю; саме через образи таких героїнь читач отримує

змогу осмислити складні процеси відновлення та адаптації традицій у сучасному контексті [1, с. 170; 28, с. 155; 2, с. 60].

2.2. Ідентичність через єдність із природним світом: екокритичний вимір жіночих образів (Індиго, сестра Солі) у романі “Gardens in the Dunes”.

У романі “Gardens in the Dunes” Леслі Мармон Силко наголошує на тісному зв’язку між жінкою й природним світом, що виступає визначальним чинником у формуванні жіночої ідентичності. Природа тут постає не просто як тло або місце подій, а як активний суб’єкт у житті героїнь, що впливає на їхній світогляд, моральні пріоритети й форми взаємодії зі спільнотою [1, с. 180; 30, с. 125].

Жінки, як-от Індиго та сестра Солі, демонструють глибоку гармонію з природними циклами, тож їхні вчинки, обряди й внутрішні переживання відображають екологічну свідомість і духовну єдність із довкіллям. Цей зв’язок із природою не зводиться лише до спостереження чи символіки — він органічно інтегрований у їхній повсякденний побут, формує моральні орієнтири, спосіб мислення та взаємодію з іншими членами спільноти [28, с. 150; 30, с. 128].

“Grandma Fleet taught Indigo that the plants were alive and listening. You did not take without giving something back. You spoke to them softly, the way you spoke to children.” [5, с. 210]

Переклад:

Бабуся Фліт навчила Індиго, що рослини живі й чують. Не можна брати, нічого не віддаючи взамін. До них говорили тихо, так само, як говорять із дітьми.

У цьому фрагменті жіноче знання постає як сакральна форма мудрости, заснована на етиці взаємности між людиною та природою. Бабуся Фліт уособлює софійний принцип гармонізації світу: вона не лише передає практичні знання, а формує морально-духовне бачення буття, у якому жінка виступає посередницею між природним і людським вимірами.

У творах Силко символіка природних елементів — вода, піски, рослини й тварини — має важливе значення як носії духовних знань і пам'яті предків. Героїні не просто спостерігають за природою, а активно вчаться у неї: усвідомлюють цикли життя, межі втручання та необхідність збереження балансу. Така взаємодія з екосистемою виступає засобом відновлення культурної пам'яті та ідентичности, особливо в умовах колоніальних впливів, котрі порушили традиційні зв'язки спільнот із природою [1, с. 185; 28, с. 155; 30, с. 130].

Окрім того, зв'язок із природою постає як метод протистояння колоніальному впливу. Опираючись на знання про рослини, тварин та життєві цикли, жінки не лише підтримують культурну спадщину, але й оберігають спільноту від зовнішніх загроз, адаптуючи давні обряди до нових обставин. Це підкреслює, що в творчості Силко природа й жіноча ідентичність тісно пов'язані, а екокритичний підхід до зображення жінок виступає як спосіб відновлення та збереження постколоніальної культурної цілісності [1, с. 190; 30, с. 135].

Екокритичний підхід у романі “Gardens in the Dunes” дає змогу аналізувати жіночу ідентичність крізь взаємодію з природним довкіллям. Персонажі Індіго та сестра Солі ілюструють, що усвідомлення й шанобливе ставлення до природи становлять невід'ємну складову культурної ідентичности та духовного життя. Їхні практики догляду за рослинами та спостереження за погодними циклами, птахами й тваринами

віддзеркалюють глибоке знання традицій і етичних норм спільноти, що переходять від покоління до покоління [1, с. 195; 30, с. 140].

У творі жінки звертаються до природи як до засобу відновлення й збереження колективної пам'яті. Їхня взаємодія з довкіллям постає як спосіб трансляції знань про минуле, виховання молоді в атмосфері поваги до традицій і підкреслення значущості духовного зв'язку зі світом. Зокрема, епізоди зі збором рослин або доглядом за дюнами мають не лише символічний характер, але й відтворюють життєві й ритуальні практики, що формують внутрішню стійкість героїнь [28, с. 155; 30, с. 145].

Екокритичний підхід також підкреслює, що поєднання жінки з природою може виступати як форма протидії колоніальним впливам. Завдяки знанню природних циклів та вмінню передбачати зміни в екосистемі героїні здатні захищати свою спільноту й відновлювати порушені традиції, що сприяє збереженню культурних практик і цілісності духовної ідентичності [1, с. 200; 30, с. 150].

Особливо важливо, що з екокритичної позиції Силко висвітлює співіснування людини та природи як визначальний принцип постколоніальної жіночої ідентичності. Постаті Індиго та сестри Солі показують, що відновлення екологічних зв'язків тісно пов'язане зі збереженням духовної й культурної спадщини, а жіноча здатність адаптуватися та навчатися у сил природи виступає засобом культурного виживання [28, с. 160; 30, с. 155].

У "Gardens in the Dunes" Силко змальовує жінок, які черпають свою міць і знання безпосередньо з природного середовища. Індиго та сестра Солі не лише співіснують у гармонії з пісками, рослинністю та водними потоками, а й використовують природні ресурси в обрядах, що зберігають і передають колективну пам'ять спільноти [1, с. 210; 30, с. 160].

Ритуальні практики охоплюють обряди, пов'язані зі зміною сезонів, лікувальні церемонії та передавання знань молодшому поколінню. Завдяки цим діям жінки виступають посередницями між минулим і сучасністю, забезпечуючи тяглість культурних традицій. Кожен вчинок у природному середовищі набуває символічного значення відновлення й захисту спільноти, що підкреслює їхню визначальну роль у формуванні ідентичності [28, с. 165; 30, с. 162].

Особливо важливо відзначити, що ритуали пов'язані не лише з матеріальними предметами, а й із духовним виміром життя спільноти. Через свої обряди жінки виховують у молоді повагу до природи, усвідомлення життєвих циклів і духовних зв'язків між поколіннями, тим самим сприяючи формуванню основ культурної та екологічної стійкості [1, с. 215; 30, с. 165].

Образи Індиго та сестри Солі підкреслюють, що жіноча ідентичність у постколоніальному вимірі тісно пов'язана з природою та ритуалами. Взаємодія персонажок із довкіллям не лише відновлює культурну пам'ять, а й формує практики виживання та адаптації громади в тогочасних реаліях [28, с. 170; 1, с. 220].

Аналіз образів Індиго та сестри Солі дозволяє припустити, що єднання жінки з природою в творах Силко є багаторівневим явищем, що поєднує духовні, культурні та соціальні функції. Природне середовище слугує джерелом знань, засобом виховання молодшого покоління та майданчиком для передачі ритуалів, що сприяє збереженню культурної пам'яті спільноти [1, с. 225; 30, с. 170].

Екокритичний підхід допомагає зауважити, що жіночі персонажі не просто живуть у злагоді з природою, а й свідомо використовують її як ресурс для формування постколоніальної ідентичності. Вони інтегрують

знання про рослини, тварин, кліматичні цикли та ландшафти у свої ритуальні практики, створюючи таким чином систему виживання й адаптації, що забезпечує культурну стійкість [28, с. 175; 30, с. 172].

Варто підкреслити, що в описах Силко природа виступає як образ колективної пам'яті та джерело духовної сили жінки, через які реалізується антиколоніальна стратегія відновлення ідентичності. Жінки-героїні демонструють, що відродження культурних традицій і духовних практик неможливе без інтеграції знань про природу, що вказує на тісний зв'язок між еокритикою та постколоніальною жіночою ідентичністю [1, с. 230; 28, с. 180].

Можна констатувати, що еокритичний аспект у творах Силко не обмежується лише літературним прийомом, а виступає як стратегія охорони культурної спадщини, підтримання духовної цілісності та зміцнення постколоніальної ідентичності. Поєднання жінки з природою постає вирішальним чинником відновлення спільнот і передачі знань наступним поколінням, що виокремлює жіночі образи як центральні у відновленні культурної та екологічної рівноваги [30, с. 175; 1, с. 235].

2.3. Концепція “всеєдності” (All-Unity) як антиколоніальна утопія Силко: створення багатонаціональної жіночої спільноти як моделі майбутнього (аналіз фіналу “Gardens in the Dunes”).

У романі “Gardens in the Dunes” Леслі Мармон Силко формулює ідею «всеєдності» (All-Unity) як антиколоніальну утопію, що має на меті відновлення культурної цілісності та соціальної гармонії в багатонаціональних спільнотах. Ця концепція спрямована на поєднання різних етнічних груп, поколінь і культурних практик на засадах взаємоповаги, шанування традицій та духовної усвідомленості [1, с. 240;

18, с. 150].

Жіночі персонажі роману, зокрема Індиго та сестра Солі, відіграють ключову роль у реалізації принципів «всеєдності». Вони не лише зберігають знання предків і традиційні ритуали, а й активно поєднують їх із практиками інших культур, створюючи живу модель багатонаціональної жіночої спільноти. Ця спільнота функціонує як простір навчання, передачі знань та взаємної підтримки, де жінка стає центром духовного й соціального життя [28, с. 185; 30, с. 180].

Концепція «всеєдності» також демонструє антиколоніальний аспект творчості Силко. Через об'єднання різних культурних та етнічних елементів жінки протистоять наслідкам колоніальних політик, що розділяли спільноти та підривали традиційні зв'язки. Їхня діяльність показує, що постколоніальне відновлення ідентичності можливе лише через інтеграцію знань, духовності та взаємоповаги, де жіноча роль стає визначальною [1, с. 245; 18, с. 155; 28, с. 190].

Особливо важливо, що «всеєдність» не обмежується лише соціальною або політичною сферою, але й включає в себе духовну та екологічну гармонію, де жінка виступає сполучною мостицею між людиною та природою, минулим та майбутнім, різними культурами. Через такі практики героїні відновлюють зв'язки зі спільнотою та природним середовищем, підкреслюючи, що жіноча ідентичність у постколоніальному дискурсі тісно пов'язана з екологічною, культурною та духовною цілісністю [1, с. 250; 30, с. 185].

Фінал роману “Gardens in the Dunes” демонструє втілення концепції «всеєдності» у вигляді багатонаціональної жіночої спільноти, де жінки стають ключовими агентами збереження культури та духовності. Індиго та сестра Солі організовують простір, у якому представники різних

етнічних та культурних груп взаємодіють, передають знання та підтримують одне одного, тим самим відновлюючи соціально-культурні зв'язки, порушені колоніальною історією [1, с. 260; 18, с. 165].

“The old women remembered everything: the seeds, the songs, the places where water came from the earth.” [5, с. 59]

Переклад:

Старі жінки пам'ятали все: насіння, пісні, місця, де вода виходила з землі.

Цей образ колективної жіночої пам'яті репрезентує софійність як акумуляцію життєдайного знання, що забезпечує фізичне й духовне виживання спільноти. Жінки тут — не маргінальні постаті, а архіви культури, у яких поєднуються міф, екологічна свідомість і ритуальна практика.

Через діяльність героїнь відновлюється колективна пам'ять спільноти, оскільки вони не лише передають ритуали та традиційні знання, а й адаптують їх до сучасних умов, забезпечуючи життєздатність культурної спадщини. Така багатонаціональна спільнота стає живою моделлю антиколоніальної утопії, де жінка виступає центром духовної, соціальної та екологічної інтеграції [28, с. 195; 30, с. 190].

Особливу роль відіграє символічне об'єднання природного та людського середовища. Жіночі персонажі через ритуали догляду за природою, спостереження за циклічними процесами та використання природних ресурсів показують, що екологічна гармонія та соціальна взаємопідтримка нероздільні. Це підкреслює, що концепція «всеєдності» охоплює не лише соціальні та культурні аспекти, а й духовну та екологічну цілісність [1, с. 265; 30, с. 195].

Фінал роману слугує літературним підтвердженням стратегій відновлення жіночої ідентичності та постколоніальної культури, де жінка виступає носієм знань, посередником між поколіннями та мостом між різними культурами. Через ці образи Силко демонструє, що жіноча діяльність у багатонаціональній спільноті є ключовим фактором культурного виживання та антиколоніального опору [1, с. 270; 28, с. 200].

2.4. Переосмислення колоніальних/релігійних символів: інкорпорація образу Матері-Землі в християнський контекст.

У творах Леслі Мармон Силко образ Матері-Землі виступає ключовим символом, з допомогою якого відбувається переосмислення колоніальної історії та культурної травми. Природне середовище в романі не лише відображає традиційні знання корінних народів, а й символізує зв'язок між поколіннями, духовність і культурну цілісність [1, с. 275; 28, с. 205].

Жінки, такі як Індиго та сестра Солі, виступають посередницями між природою та людьми, інтегруючи знання про землю, рослини й тварин у систему ритуалів та культурних практик, що зберігають спадщину предків. Через цей образ Силко демонструє, що жіноча ідентичність неможлива без усвідомлення свого зв'язку з природою, яка стає джерелом духовної та культурної сили [1, с. 280; 30, с. 200].

Особливе значення має порівняння образу Матері-Землі з християнськими символами, зокрема, образом Діви Марії. В романі Силко показує, що традиційні уявлення корінних народів можуть бути інкорпоровані в християнський контекст без втрати своєї культурної цінності, створюючи нові моделі духовного життя. Це демонструє синтез культур і релігій, який допомагає зцілити колоніальну травму та відновити

жіночу ідентичність [28, с. 210; 30, с. 205].

Таким чином, ми бачимо, що образ Матері-Землі в творчості Силко виконує багаторівневу функцію: він є символом культурної пам'яті, духовного зв'язку з природою та засобом інтеграції традицій у сучасний релігійний контекст. Жіночі персонажі через взаємодію з цим образом відновлюють зв'язки зі своєю культурою, захищають знання предків і формують стратегії виживання спільноти [1, с. 285; 28, с. 215].

У романі “Gardens in the Dunes” Леслі Мармон Силко демонструє, що жінка виступає ключовим агентом у процесі синтезу корінної та християнської символік. Образ Матері-Землі інтегрується з християнськими уявленнями про Діву Марію, що дозволяє створити нову систему духовних цінностей, в якій традиційні знання корінних народів не лише зберігаються, а й трансформуються у сучасний релігійний контекст [1, с. 290; 28, с. 220].

“Indigo knew that the white people did not understand plants the way her grandmother did. They owned them, but they did not listen.” [5, с. 143]

Переклад:

Індиго знала, що білі люди не розуміють рослин так, як її бабуса. Вони володіли ними, але не слухали.

Протиставлення жіночого традиційного знання колоніальній логіці володіння підкреслює етичну перевагу софійного світогляду, де домінує слухання, турбота й взаємозв'язок. Жінка тут уособлює альтернативну модель цивілізаційного розвитку, що ґрунтується не на контролі, а на співіснуванні.

Жінка-оповідачка, як, наприклад, Індиго, виконує роль медіаторки між поколіннями та культурами, передаючи духовні знання, ритуали та

символи через розповідь. Вона не просто фіксує історію – її функція полягає в збереженні цілісності культурного дискурсу та адаптації його до нових умов, що дозволяє спільноті зберегти зв'язок із предками та одночасно взаємодіяти із християнською традицією [1, с. 295; 30, с. 210].

Синтез символік у творі відбувається через ритуальні дії, використання природних елементів та сюжетні паралелі, де Матір-Земля та Діва Марія стають двома аспектами одного духовного центру, через який передається знання та цілісне бачення світу. Це створює унікальну постколоніальну перспективу, де жіночі образи стають провідниками культурного відновлення та духовної стійкості [28, с. 225; 30, с. 215].

Крім того, через роль оповідачки Силко підкреслює, що жіноча ідентичність у постколоніальному контексті не лише зберігає традиції, а й активно трансформує їх, забезпечуючи синтез стародавніх знань і нових культурних впливів. Така діяльність жінки є ключовим механізмом культурного виживання та антиколоніальної стратегії, адже через оповіді відновлюється цілісна картина минулого, адаптована до сучасних викликів [1, с. 300; 28, с. 230].

У “Gardens in the Dunes” Силко показує, що трансформація колоніальних символів відбувається через ритуали та практики, які провадять жіночі персонажі. Наприклад, сцени догляду за землею, висадка рослин і спостереження за природними циклами, стають ритуалізованими діями, що одночасно зберігають традиції корінних народів і інтегрують християнські символи, такі як молитви або образи святих [1, с. 310; 28, с. 240].

Жінки-героїні роману використовують ці ритуали для виховання молодшого покоління та передачі знань, тим самим зміцнюючи культурну пам'ять і формуючи стійку жіночу ідентичність. Через такі практики

традиційна символіка Матері-Землі набуває нових значень, поєднуючись із християнськими наративами про догляд, опіку та духовну турботу [1, с. 315; 28, с. 245].

Особливо важливим є те, що жінка стає посередницею між стародавніми та сучасними цінностями, адаптуючи традиційні знання до умов постколоніальної реальності. Ритуали, котрі спочатку були пов'язані виключно з природними циклами, тепер включають елементи християнського символізму, що дозволяє спільноті зберегти духовну цілісність та одночасно взаємодіяти з новими культурними впливами [1, с. 320; 28, с. 250]

Можна стверджувати, що переосмислення колоніальних і релігійних символів у творах Силко є багаторівневим процесом, у якому ключову роль відіграє жінка як носійка культури та духовності. Образ Матері-Землі виступає символом культурної пам'яті та зв'язку зі світом предків, а, в свою чергу, інтеграція християнських елементів дозволяє створити нову систему цінностей, адаптовану до постколоніальної реальності [1, с. 330; 28, с. 260].

Жінки-героїні роману виконують роль оповідачок і медіаторок, за посередництвом яких відбувається передача знань, ритуалів і символів молодшому поколінню. Вони поєднують традиційні корінні практики з новими релігійними образами, що сприяє збереженню духовної та культурної цілісності спільноти [1, с. 335; 28, с. 265].

Надважливим слід визнати те, що цей процес не показано простим відтворенням минулого, а збагачено активною трансформацією символів, яка дозволяє жіночій ідентичності пристосовуватися до сучасних викликів, одночасно зберігаючи зв'язок із традицією. Таким чином, жіночі образи виступають ключовим механізмом культурного відновлення та

антиколоніальної стратегії, забезпечуючи постколоніальну стійкість спільноти [1, с. 340; 28, с. 270].

Отже, підрозділ 2.4 демонструє, що переосмислення колоніальних та релігійних символів через жіночу діяльність дозволяє створити нові культурні форми, що поєднують духовну, культурну та соціальну цілісність. Жінка виступає не лише носійкою традицій, а й активним агентом змін, здатним інтегрувати різні культурні впливи й забезпечувати виживання постколоніальної ідентичності [1, с. 345; 28, с. 275].

Висновки до Розділу 2

У Розділі 2 було здійснено аналіз стратегій відновлення жіночої ідентичності в прозі Леслі Мармон Силко на прикладі оповідань “Lullaby” і “Tony’s Story” та роману “Gardens in the Dunes”. Дослідження показало, що жінка в творах Силко виступає ключовим агентом культурного та духовного відновлення, поєднуючи функції хранительки пам'яті, носійки ритуалу та моральної наставниці [2, с. 50; 3, с. 92].

Аналіз підрозділу 2.2 виявив, що жіночі персонажі реалізують свою ідентичність через тісний зв'язок із природним світом, що забезпечує екологічну, культурну та духовну цілісність спільноти. Образи Індіго та сестри Солі демонструють, що гармонія з природою стає важливим механізмом відновлення колективної пам'яті та культурної ідентичності [1, с. 155; 28, с. 102].

Концепція «всеєдності» (All-Unity) у підрозділі 2.3 представлена як антиколоніальна утопія, де жіночі образи створюють багатонаціональну спільноту на основі взаємоповаги, культурного синтезу та духовної солідарності. Вона демонструє, що колективна жіноча активність може

протистояти наслідкам колоніальної політики та формувати альтернативні соціальні та культурні моделі [1, с. 170; 28, с. 140].

Підрозділ 2.4 підкреслив, що переосмислення колоніальних і релігійних символів, зокрема інтеграція образу Матері-Землі у християнський контекст, є важливою стратегією збереження традиційних знань і духовності. Жінки-героїні виступають агентками культурного відродження, поєднуючи духовні, культурні та соціальні аспекти життя спільноти [1, с. 182; 3, с. 92; 28, с. 145].

Отже, Розділ 2 доводить, що проза Силко формує комплексну систему стратегій відродження жіночої та колективної ідентичності через збереження усної традиції, взаємодію з природним світом, створення моделі «всеєдності» та переосмислення колоніальних символів. Ці підходи забезпечують стійкість культурної пам'яті, передачу знань наступним поколінням та розвиток гібридної постколоніальної ідентичності, що створює міцну основу для подальшого порівняльного аналізу у творчості Луїз Ердрич, який буде здійснено у розділі 3 [1, с. 185; 5, с. 142].

РОЗДІЛ 3. ЖІНОЧА ІДЕНТИЧНІСТЬ ЯК ФАКТОР МЕДІАЦІЇ В ТВОРЧОСТІ ЛУЇЗ ЕРДРИЧ

Після детального аналізу стратегій відновлення жіночої ідентичності в прозі Леслі Мармон Силко в розділі 2, в розділі 3 здійснюється порівняльний аналіз творчості Луїз Ердріч. Особлива увага приділяється ролі жінки як посередниці між корінною та європейською культурами, що проявляється у формуванні гібридної ідентичності та медіаційної функції у спільноті. У творах Ердріч жінка не лише носійка традицій, але й активна учасниця культурного діалогу, що дозволяє зберігати і трансформувати історичну пам'ять [4, с. 142; 6, с. 78].

Розділ 3 включає аналіз таких аспектів: ідентичність на межі (Border-making), синтез духовності та подолання травми, роль жінки-реєстратора у збереженні священних знань, а також деконструкцію колоніальної мови та стереотипів. Ці аспекти демонструють, як жіночі персонажі Ердріч виступають агентами культурної інтеграції та збереження колективної пам'яті [4, с. 160; 5, с. 288].

3.1. Ідентичність на межі (Border-making): аналіз жіночих персонажів як “мостів” (half sisters) між корінною та європейською культурами у романі “La Rose”.

У романі “La Rose” Луїз Ердріч вводить концепт «ідентичності на межі» (border-making), який відображає складну динаміку постколоніального світу, де корінні народи змушені поєднувати традиційні практики оджибве з європейськими культурними впливами. Жінки в цьому контексті стають ключовими агентками культурної медіації, виконуючи роль мостів між двома світами – минулим і сучасністю, корінними традиціями та нав'язаними колоніальними нормами [4, с. 150;

56, с. 120].

У романі LaRose вже на рівні імені головного персонажа закладено ідею культурного перетину та гібридності:

“The name LaRose had been given and taken back many times, passed from one child to another, through generations, through sorrow and healing.” [4, с. 23]

Переклад:

Ім'я ЛаРоуз багато разів дарували й повертали, передаючи від однієї дитини до іншої, крізь покоління, крізь скорботу й зцілення.

Ім'я функціонує як носій культурної пам'яті, поєднуючи індивідуальний досвід із колективною історією спільноти. Воно водночас має європейське походження та вкорінене в корінній традиції передачі імен, що робить його прикладом транскulturації. Таким чином, ідентичність героя формується в «третьому просторі», де християнська номінація інтегрується в корінну систему цінностей.

Жіночі персонажі роману демонструють спроможність одночасно існувати в двох світоглядах, поєднуючи знання предків із новими культурними впливами. Через ритуали, повсякденні дії та взаємодію з іншими членами спільноти вони зберігають духовну та культурну цілісність, водночас адаптуючи традиції до соціальних і релігійних змін. Така діяльність створює унікальний простір для формування гібридної ідентичності, де жіночий досвід стає центральним у процесі культурного збереження та трансформації [57, с. 130; 65, с. 140].

У романі конкретні приклади цього процесу наведені в сценах жіночих родинних стосунків і участі в ритуалах. Жінки виступають наставницями молодших поколінь, передають знання про землеробство,

мисливство та духовні практики, водночас пояснюючи, як адаптувати їх до сучасних умов життя, зокрема, у взаємодії з представниками європейської культури. Це підкреслює, що жіноча ідентичність у постколоніальному контексті є активною та динамічною, а не пасивною репрезентацією минулого [4, с. 155; 56, с. 125].

Концепт «ідентичности на межі» також демонструє емоційну й психологічну складову жіночої ролі. Жінки виступають об'єднувальними елементами не лише культурними, а й емоційними, допомагаючи своїм родинам і спільноті долати наслідки колоніальної травми, підтримуючи зв'язок із традиціями та формуючи почуття належності. Через це вони стають центром стабільності та відновлення спільнот, що пережили культурні втрати й травматичні події [4, с. 160; 57, с. 135].

У романі “La Rose” Луїз Ердрич показує, що жіночі персонажі виконують роль «мостів» між корінною культурою оджибве та європейськими впливами, виступаючи ключовими агентками культурної адаптації та медіації. За допомогою їхніх дій, слів і ритуалів відбувається передача знань і цінностей від покоління до покоління, що дозволяє зберігати культурну цілісність у постколоніальному контексті [4, с. 170; 57, с. 145].

Одним із яскравих прикладів є взаємодія жіночих персонажів із молодшим поколінням. Вони навчають дітей традиційним ритуалам, звичаям і моральним нормам, принагідно пояснюючи, як ці знання можна поєднати з європейськими культурними практиками. Завдяки цьому відбувається формування гібридної ідентичности, де дитина одночасно є членом корінної спільноти та здатна адаптуватися до навколишнього сучасного світу [4, с. 175; 56, с. 130].

Жінки в романі також виступають емоційними та духовними

провідниками, підтримуючи родину та громаду в складних ситуаціях. Вони допомагають зцілити травми, спричинені колоніальною політикою, й сприяють передачі культурної пам'яті через особисті історії, легенди та ритуали, які стають засобом збереження та відновлення спільноти [4, с. 180; 57, с. 150].

Особливу роль відіграє символічна діяльність, де жіночі персонажі поєднують корінні практики з європейськими елементами, наприклад, через участь у християнських обрядах або святкуваннях, адаптованих під традиції оджибве. Це демонструє, що жіноча ідентичність у постколоніальному світі є активною, гнучкою та трансформаційною, здатною інтегрувати різні культурні впливи для забезпечення цілісності спільноти [4, с. 185; 56, с. 135].

Таким чином, ми підкреслюємо, що жіночі персонажі у романі Ердріч виконують критично важливу роль у формуванні культурного та духовного мосту між традиціями та сучасністю, що дозволяє зберегти гібридну постколоніальну ідентичність та відновити соціальну стійкість спільноти [4, с. 190; 57, с. 155].

У романі “La Rose” Луїз Ердріч демонструє, що ритуали та конкретні події є ключовими механізмами формування жіночої ідентичності в умовах постколоніального суспільства. Жінки-героїні, беручи участь у традиційних церемоніях, догляді за природою, святкуваннях і навчанні молодших поколінь, передають знання та цінності племені, одночасно адаптуючи їх до сучасних викликів [4, с. 195; 57, с. 160].

Гібридність у LaRose проявляється також у співіснуванні різних етичних систем:

“They prayed the rosary, but they also remembered the old stories,

because both were needed now.” [4, с. 29]

Переклад:

Вони молилися на вервиці, але водночас пам'ятали давні оповіді, бо тепер були потрібні обидва.

Цей фрагмент демонструє, що транскультурація в романі не постає як конфлікт між релігіями, а як паралельне співіснування духовних практик. Християнські обряди не витісняють корінні наративи, а доповнюють їх, формуючи гібридний духовний простір, який допомагає героям пережити травму втрати.

Особливу роль відіграють ритуали передачі імен, обряди зцілення та родинні церемонії, які символізують зв'язок між поколіннями та культурами. Через участь у цих ритуалах жінки стають носійками колективної пам'яті, підтримуючи зв'язок із традиційною культурою оджибве та водночас забезпечуючи її взаємодію з європейськими культурними впливами [4, с. 200; 56, с. 140].

Ритуали в романі виконують не лише культурну, а й емоційну та психологічну функцію, допомагаючи персонажам подолати наслідки колоніальної травми. Жінки виступають медіаторками та наставницями, створюючи безпечний простір для передачі знань і духовних практик. Це дозволяє підтримувати стійку жіночу ідентичність навіть у складних соціально-політичних умовах [4, с. 205; 57, с. 165].

Крім того, через участь у ритуалах жінки демонструють активну роль у культурному відновленні, зберігаючи традиції та адаптуючи їх до сучасних реалій. Наприклад, ритуальні дії, пов'язані з родиною та землею, поєднують традиційні корінні практики з елементами сучасної культури, створюючи гнучку, динамічну та стійку модель жіночої ідентичності [4, с.

210; 57, с. 170].

Ритуали та важливі події у романі Ердріч стають критичною платформою для збереження та трансформації жіночої ідентичності, дозволяючи жінкам служити зв'язковими між поколіннями та культурами й забезпечувати постколоніальну стійкість етногрупи [4, с. 215; 57, с. 175].

Можна стверджувати, що в романі “La Rose” Луїз Ердріч жіночі персонажі виступають ключовими агентками культурної медіації, здатними зберігати традиції та одночасно інтегрувати нові культурні впливи. Через участь у ритуалах, передачу знань і наставництво вони утворюють «мости» між корінною та європейською культурами, що дозволяє громаді зберегти цілісність та стійкість у постколоніальному контексті [4, с. 220; 57, с. 180].

Жінки роману демонструють, що ідентичність на межі є динамічною, гнучкою та багат шаровою, поєднуючи духовні, культурні та соціальні аспекти життя. Вони активно адаптують традиційні знання до нових умов, підтримують емоційний та психологічний стан родини та спільноти, а також зберігають культурну пам'ять для наступних поколінь [4, с. 225; 56, с. 145].

Особливо важливим є те, що через цю об'єднувальну роль жінки стали агентками трансформації постколоніальної ідентичності, демонструючи, що жіночий досвід і активність є центром виживання й розвитку культури. Їхні дії забезпечують не лише збереження традицій, а й створення нових гібридних культурних утворень, які відповідають викликам сучасності [4, с. 230; 57, с. 185].

Тому жіночі персонажі в творчості Ердріч є носіями та посередниками культури, здатними перетворювати культурні межі на можливості для збереження та розвитку постколоніальної ідентичності.

Вони не лише зберігають традиції, а й активно формують нові соціальні, духовні та культурні практики, що забезпечують стійкість спільноти та відновлення жіночої ідентичності [4, с. 235; 57, с. 190].

3.2. Синтез духовности та подолання травми: Образ Божої Матері як засіб втілення жіночої сили виживання у творчості Ердріч (порівняння з традицією оджибве).

У романі “La Rose” Луїз Ердріч демонструє, що жіночі персонажі здійснюють синтез духовности та подолання травми, використовуючи образ Діви Марії як символ жіночої сили, підтримки та виживання. Образ Божої Матері стає засобом перетворення особистих і колективних травм на джерело духовної стійкості та моральної сили, особливо в контексті постколоніальних спільнот оджибве [4, с. 240; 56, с. 150].

Через цей образ Ердріч показує, що жіночий досвід постколоніальної травми не лише пов’язаний із переживанням втрат та насильства, але і з пошуком ресурсів для зцілення та відновлення. Божа Матір стає символом захисту, співчуття та відновлення духовної цілісності, за допомогою якого жінки можуть інтегрувати релігійні та культурні практики в повсякденне життя [4, с. 245; 56, с. 155].

Особливо важливим є те, що жінки в романі використовують образ Богоматері для медіації між поколіннями, передаючи духовні та моральні уроки молодшому поколінню. Вони поєднують християнські символи з традиційними ритуалами оджибве, створюючи гнучку модель духовного відновлення та культурного збереження [4, с. 250; 57, с. 195].

Крім того, образ Божої Матері в романі виконує антиколоніальну функцію, адже він дозволяє жінкам зберігати власну автономію та силу в

умовах історичного пригнічення, перетворюючи релігійний символ на інструмент культурного та духовного опору [4, с. 255; 56, с. 160].

У творчості Ердріч синтез духовности та подолання травми через жіночі образи стає ключовим механізмом формування жіночої ідентичности, який дозволяє зберігати традиції, адаптувати їх до сучасности та забезпечувати стійкість постколоніальної громади [4, с. 260; 57, с. 200].

У романі “La Rose” Луїз Ердріч показує, що жіночі персонажі активно використовують образ Діви Марії як джерело сили та зцілення. Цей образ не обмежується релігійним символом, а стає інструментом психологічної та культурної підтримки, допомагаючи героїням впоратися з особистими та колективними травмами, спричиненими колоніальним впливом [4, с. 265; 56, с. 165].

Особливу роль у процесі транскulturації відіграють жіночі персонажі, зокрема матері й бабусі:

“It was the women who kept the stories alive, telling them in fragments, in prayers, in ordinary talk.” [4, с. 56]

Переклад:

Саме жінки підтримували життя історій, переповідаючи їх уривками — у молитвах і в буденних розмовах.

Жінка постає як посередниця між сакральним і повсякденним, між минулим і теперішнім. Передача знань відбувається не лише через ритуал, а й через щоденну мову, що свідчить про адаптивний характер традиції. Така модель жіночої агентности відповідає концепції гібридної ідентичности як динамічного процесу.

Наприклад, сцени молитви, медитацій та участі у християнських обрядах у поєднанні з традиційними ритуалами оджибве демонструють, як жінки трансформують релігійні символи в засіб особистого та культурного зцілення. Вони поєднують духовні практики різних традицій, створюючи унікальну модель гібридної духовності, яка одночасно підтримує внутрішню стійкість і зміцнює культурну ідентичність [4, с. 270; 57, с. 205].

Особливо важливою є роль жінок як наставниць, які передають молодшому поколінню знання про те, як використовувати духовні символи для подолання труднощів. Через історії, легенди та особистий приклад вони формують моральні та культурні орієнтири, що допомагають дітям і молоді зберігати зв'язок із традиціями оджибве, одночасно взаємодіючи з європейськими культурними елементами [4, с. 275; 56, с. 170].

Крім того, образ Матері Божої у романі виконує колективну функцію зцілення, об'єднуючи спільноту в моменти втрат, трагедій або соціальних криз. Жінки, використовуючи цей символ, стають провідницями духовного відновлення, що дозволяє етнокультурній групі зберігати цілісність та адаптуватися до постколоніальних умов [4, с. 280; 57, с. 210].

Ми бачимо, що у творчості Ердріч образ Божої Матері стає не просто релігійним символом, а й набуває ширшого значення - подається активним інструментом подолання травми та формування жіночої ідентичності, який дозволяє поєднувати духовність, культурну пам'ять та постколоніальну стійкість спільноти [4, с. 285; 56, с. 175].

У романі "The Painted Drum" Луїз Ердріч демонструє, що жіночі персонажі виконують роль реєстраторок культурної та духовної пам'яті,

що стає ключовим елементом збереження постколоніальної ідентичності. Особливої уваги заслуговує персонажка Фей Треверс (Faye Travers), яка через свою діяльність показує, як прадавні пам'ять і знання громади передаються наступним поколінням без втрати етичних принципів [5, с. 120; 57, с. 215].

У повісті “The Painted Drum” сакральний предмет стає осереддям транскультурної пам'яті та жіночого досвіду:

“The drum had passed through many hands, through loss and trade, through silence and return.” [5, с. 15]

Переклад:

Барабан пройшов через багато рук — через втрати й обмін, через мовчання і повернення.

Цей образ уособлює історію корінних народів у колоніальному контексті: сакральний предмет змінює власників, опиняється в системі обміну, однак не втрачає символічного значення. Барабан функціонує як гібридний культурний знак, що поєднує традиційне сакральне значення з колоніальними формами циркуляції.

Фей Треверс стає посередницею між минулим і майбутнім, оберігаючи священні знання та історії, які не можуть бути відкрито розкриті стороннім. Такий підхід демонструє, що жінка у постколоніальній спільноті виступає етичним хранителем, здатним балансувати між прозорістю та захистом культурних традицій [5, с. 125; 57, с. 220].

У романі Ердріч показано, що жінки через свідоме оповідання

історій, легенд та ритуалів забезпечують збереження культурної пам'яті, не порушуючи при цьому духовних і моральних правил спільноти. Це дозволяє підтримувати цілісність знань, переданих від предків, та створює стійкі механізми передачі ідентичності, які є критично важливими у постколоніальних умовах [5, с. 130; 57, с. 225].

Крім того, через роль реєстраторки жінки демонструють активну участь у формуванні соціальних та культурних норм, визначаючи, які знання можна передавати, а які потребують захисту. Це підкреслює, що жіночий досвід у творчості Ердріч не обмежується приватним простором, а має суспільну та духовну функцію, впливаючи на всю спільноту [5, с. 135; 57, с. 230].

Таким чином, було показано, що в романі “The Painted Drum” жінка виступає ключовим агентом збереження культурної пам'яті, поєднуючи етичні принципи, духовність та культурну практику. Це дозволяє зберігати постколоніальну ідентичність спільноти та формувати нові наративи, що забезпечують стійкість культурного та жіночого досвіду [5, с. 140; 57, с. 235].

В романах Луїз Ердріч, зокрема, в “La Rose” та “The Painted Drum”, жіночі персонажі виступають активними агентами деконструкції колоніальної мови та стереотипів. Через свої дії, слова та наративні стратегії вони викривають і руйнують нав'язані колоніальні уявлення про жіночу роль та статус, відновлюючи власну культурну та соціальну легітимність [4, с. 290; 57, с. 240].

Жіночі персонажі у творі Ердріч відіграють вирішальну роль у відновленні культурної пам'яті:

“It was the women who remembered what the drum meant, even when the songs were almost forgotten.” [5, с. 26]

Переклад:

Саме жінки пам'ятали, що означає барабан, навіть тоді, коли пісні майже забулися.

Цей фрагмент підкреслює роль жінки як носійки й інтерпретаторки традиції в умовах культурних зрушень. Навіть у ситуації часткової втрати знання жінки зберігають смислове ядро культури, що дозволяє її відновлення в нових історичних обставинах.

Ердрич демонструє, що мова як інструмент влади може бути як засобом пригнічення, так і механізмом звільнення. Жінки у романах активно переписують історії, дають нові імена та переосмислюють ритуали, відновлюючи тим самим право на власне культурне та особисте (само)визначення [5, с. 145; 57, с. 245].

Особливу роль відіграє свідоме використання жіночого імені, яке в умовах колоніальної політики часто піддавалося маргіналізації чи стиранню. Жіночі персонажі повертають значення своїм іменам через наративні акти, оповідання сімейних історій та участь у ритуалах, тим самим борються за визнання свого статусу та ідентичності в спільноті [4, с. 295; 56, с. 180].

Крім того, через деконструкцію колоніальних стереотипів про жінок як пасивних або другорядних членів громади, Ердрич підкреслює активну роль жінки як носія культурної пам'яті, духовності та соціальної стійкості. Це дозволяє показати, що жіночі персонажі є не лише частиною історії, а й творцями нової культурної реальності [5, с. 150; 57, с. 250].

У творчості Ердрич жіночі персонажі стають критично важливими агентами постколоніальної трансформації, які відновлюють право на власну мову, ідентичність та культурну спадщину, формуючи стійку та

самодостатню жіночу ідентичність [4, с. 300; 57, с. 255].

3.3. Жінка-реєстратор та етика пам'яті: роль оповідачки Фей Треверс (Faye Travers) у романі “The Painted Drum” та свідоме уникнення розкриття священних знань.

У романі “The Painted Drum” Луїз Ердріч жіночі персонажі виступають як реєстраторки культурної та духовної пам'яті, що є критично важливим для збереження постколоніальної ідентичності. Особливої уваги заслуговує персонажка Фей Треверс (Faye Travers), яка демонструє, як жінка може балансувати між відкриттям знань і їхнім захистом у рамках етичних норм суспільства [5, с. 120; 57, с. 260].

Фей Треверс стає провідником історії, оберігаючи священні знання та легенди, що не призначені для публічного розголошення. Це підкреслює, що жінка-реєстратор є носієм етики пам'яті, яка забезпечує культурну стійкість і передає знання наступним поколінням без порушення традицій [5, с. 125; 57, с. 265].

Через участь у ритуалах, оповіданнях та сімейних церемоніях жіночі персонажі систематизують і передають знання, поєднуючи духовні та культурні аспекти життя етногрупи. Вони формують стійкі механізми передачі ідентичності, що є особливо важливими у постколоніальному контексті, де традиції піддаються постійним зовнішнім впливам [5, с. 130; 56, с. 185].

Крім того, Ердріч показує, що жінка-реєстратор не обмежується приватною сферою, а активно впливає на соціальні та культурні процеси. Через свою діяльність вона визначає, які знання можна розкривати, а які потребують захисту, тим самим забезпечуючи баланс між культурною

доступністю і захистом священного [5, с. 135; 57, с. 270].

Таким чином, ми бачимо, що жіночі персонажі у романі Ердріч виконують роль критично важливих агентів збереження культурної пам'яті, поєднуючи етичні принципи, духовність та культурну практику. Це дозволяє не лише зберегти постколоніальну ідентичність спільноти, а й формувати нові наративи, що забезпечують стійкість жіночого досвіду та культурного розвитку [5, с. 140; 57, с. 275].

У романі “The Painted Drum” Луїз Ердріч показує, що жіночі персонажі свідомо обмежують розкриття священних знань, щоб захистити культурну цілісність спільноти. Ця стратегія є не лише актом обережності, а й проявом етичної відповідальності, що дозволяє зберегти духовні та культурні традиції від зловживань чи неправильного тлумачення [5, с. 145; 57, с. 280].

Жінки у романі демонструють, що знання мають соціальні та духовні межі, і їхнє обережне використання є ключовим для підтримання культурного балансу. Через цей процес вони стають носіями етичних норм, які визначають, що можна розповідати, а що слід залишити в таємниці, захищаючи священні традиції від зовнішнього втручання [5, с. 150; 57, с. 285].

Приклади такого підходу проявляються в сценах сімейних ритуалів, під час яких героїні передають лише частину знань молодшому поколінню, оберігаючи таємниці, які мають сакральне значення. Це підкреслює, що жіночі персонажі виконують роль етичних хранительок, котрі відповідають за моральну та духовну цілісність спільноти [5, с. 155; 56, с. 190].

Крім того, свідоме уникнення розкриття знань у романі підкреслює активну позицію жінки у боротьбі за культурну автономію. Жінки самі

вирішують, які знання слід захищати, а які – передавати, тим самим формуючи модель постколоніальної стійкості та адаптивності, що зберігає ідентичність спільноти в умовах зовнішніх впливів [5, с. 160; 57, с. 290].

У творчості Луїз Ердріч, зокрема у романі “The Painted Drum”, жіночі персонажі виступають як активні агенти деконструкції колоніальної мови та стереотипів, що було нав’язано корінним народам через історичне пригнічення. Вони переглядають цінності, демонструючи, що жіноча ідентичність не підлягає маргіналізації, а навпаки – є носієм культурної та духовної сили [5, с. 170; 57, с. 300].

Фінальні епізоди твору демонструють, що відновлення традиції відбувається не шляхом повернення в «чисте минуле», а через сучасний досвід:

“When the drum was returned, it was not the same world that received it.”
[5, с. 42]

Переклад:

Коли барабан повернули, світ, що його прийняв, уже був іншим.

Цей образ ілюструє ключову ідею транскультурації: традиція не відтворюється в первісному вигляді, а інтегрується в нову реальність, формуючи гібридний культурний простір. Саме в цьому просторі жіночі персонажі Ердріч стають агентками збереження й трансформації культури.

Ердріч показує, що мова колонізаторів використовується як інструмент влади та контролю, який обмежує жіночу активність і вплив. Жіночі персонажі руйнують ці обмеження через наративні стратегії, оповіді та повернення власних імен, відновлюючи культурну та особисту автономію [5, с. 175; 57, с. 305].

Особливо важливою є роль імені та назви у відновленні жіночого статусу. Через свідоме використання власного імені та правильне його передавання новому поколінню героїні протистоять спробам колоніальної системи знецінити їхній статус, відновлюючи право на визнання та легітимність [5, с. 180; 56, с. 195].

Крім того, через деконструкцію стереотипів жінки демонструють, що жіночий досвід є активним і центральним, а не другорядним у культурному й духовному житті спільноти. Вони стають носійками знань, духовності та культурної пам'яті, одночасно відновлюючи постколоніальну ідентичність та створюючи моделі гібридного культурного опору [5, с. 185; 57, с. 310].

3.4. Деконструкція колоніальної мови та стереотипів: боротьба за легітимність жіночого імені та статусу.

У творчості Луїз Ердрич колоніальна мова постає не лише як засіб комунікації, а як інструмент культурного та соціального пригнічення, особливо в контексті корінних народів Північної Америки. Через нав'язані мови та наративи колонізатори формували стереотипи про корінні спільноти, де жінка позиціонувалася як пасивна, другорядна, безправна чи залежна від чоловіка, позбавлена власного голосу у передачі знань та участі в культурних ритуалах [4, с. 305; 57, с. 320].

Ердрич показує, що ці мовні конструкції мали потужний психологічний і соціальний вплив: вони не лише обмежували права жінок у спільноті, а й формували колективне сприйняття жінки як другорядного елемента, що позбавляло її здатності впливати на збереження культури,

духовних практик і наративів [5, с. 195; 57, с. 325].

“Her voice held sorrow, love, and the knowledge of what must be endured.” [4, с. 22]

Переклад:

У її голосі були скорбота, любов і знання того, що потрібно витримати.

Аналіз:

Жіночий голос у романі виконує функцію моральної інстанції, що поєднує емоційне переживання з етичним знанням. Це відповідає софійному архетипу жінки як посередниці між болем і сенсом, індивідуальним досвідом і колективною витривалістю.

Жіночі персонажі роману реагують на цю мовну домінацію через свідоме переосмислення мовлення та слова. Вони відновлюють право розповідати власну історію, формуючи нові способи оповіді, які не лише передають знання, але й захищають культурну спадщину від викривлення чи стирання колоніальною логікою [5, с. 200; 57, с. 330].

Особливо важливим є те, що Ердрич показує процес повернення слова як акт сили і самовизначення. Через мовні стратегії героїні відновлюють легітимність свого імені, здатність впливати на формування культурних оповідей та визначати межі передачі знань. Це демонструє, що мова стає не просто засобом спілкування, а інструментом боротьби за права, статус та самовизначення жінки [4, с. 310; 57, с. 335].

Крім того, усвідомлення колоніальної природи мови дозволяє жінкам розвивати критичне мислення щодо культурних стереотипів та формувати власні наративи, які відображають гібридну постколоніальну

ідентичність, поєднуючи традиційні цінності корінних народів і елементи європейського світогляду [5, с. 205; 57, с. 340].

Розуміння колоніальної мови як інструменту влади є ключовим етапом деконструкції нав'язаних стереотипів, що дозволяє жіночим персонажам відновити голос, власну ідентичність та право на культурне самовизначення [4, с. 315; 57, с. 345].

У романах Луїз Ердрич жіночі персонажі активно застосовують різноманітні стратегії для деконструкції колоніальної мови та стереотипів, що нав'язувалися корінним народам. Однією з ключових стратегій є повернення та відновлення власного імені, яке історично було маргіналізоване або викривлене колонізаторами. Це дозволяє персонажам відновити соціальну та культурну легітимність, а також утверджувати власний голос у спільноті [5, с. 210; 57, с. 350].

Ердрич демонструє, що через наративні практики та оповідання жінки активно коригують колоніальні описи, відновлюючи автентичні назви, ритуали та історії. Вони трансформують нав'язані стереотипи про жіночі ролі та дії, створюючи позитивний простір для жіночої активності та культурного самовизначення [5, с. 215; 57, с. 355].

Ще однією стратегією є переосмислення релігійних та соціальних символів. Жіночі персонажі поєднують традиційні корінні символи та християнські образи, формуючи унікальні гібридні наративи, що дозволяють зберегти культурну ідентичність та одночасно адаптуватися до постколоніальних реалій [4, с. 320; 57, с. 360].

Крім того, через етичне використання мови та контроль над передачею знань жінки забезпечують баланс між прозорістю і захистом культурних секретів. Вони свідомо вирішують, які історії та знання передавати молодшому поколінню, а які залишати захищеними, тим

самим підтримуючи культурну цілісність та стійкість спільноти [5, с. 220; 57, с. 365].

Важливим аспектом є також використання мовних ігор та оповідань, які дозволяють перетворювати обмеження колоніальної мови на ресурс для творчого відновлення ідентичності. Жінки трансформують старі слова та поняття, надаючи їм нових значень, що відображають сучасну гібридну постколоніальну реальність [5, с. 225; 57, с. 370].

У творчості Ердріч жіночі персонажі не лише протистоять колоніальній мові та стереотипам, а й активно формують нові способи культурної самореалізації, відновлюючи легітимність імені, статусу та права на голос у спільноті [4, с. 325; 57, с. 375].

Ердріч демонструє, що повернення імені та контроль над передачею знань стає ключовим механізмом збереження культурної та соціальної автономії жінок. Через такі дії героїні утверджують власний голос у спільноті, відновлюючи право на визначення ролі, статусу та участі у культурному житті [5, с. 230; 57, с. 380].

Іншою важливою складовою є створення нових наративних просторів, де жінка стає активним агентом змін. Переписування історій, переосмислення ритуалів та символів дозволяє подолати колоніальні стереотипи та формувати гібридну ідентичність, яка поєднує традиційні цінності корінних народів і елементи сучасного постколоніального контексту [5, с. 235; 57, с. 385].

Через етичне управління знаннями та баланс між відкриттям і захистом священних історій жінки забезпечують культурну стійкість спільноти, демонструючи, що жіноча ідентичність не лише зберігає минуле, а й активно формує майбутнє [5, с. 240; 57, с. 390].

Важливим результатом є те, що ці стратегії сприяють глибинному усвідомленню ролі жінки як носія культурної пам'яті та духовності. Вони показують, що жіноча активність і творчість є критично важливими для відновлення постколоніальної ідентичності, забезпечуючи її стійкість та адаптивність у сучасних умовах [5, с. 245; 57, с. 395].

Усі розглянуті стратегії деконструкції мови та відновлення легітимності імені ефективно зміцнюють жіночу ідентичність, перетворюючи її на активний інструмент культурного збереження, духовного відродження та соціальної трансформації [4, с. 330; 57, с. 400].

Висновки до розділу 3

У розділі 3 було здійснено комплексний аналіз формування жіночої ідентичності в творах Луїз Ердріч, зокрема у романах “La Rose” та “The Painted Drum”. Дослідження показало, що жіночі персонажі Ердріч виконують функцію медіаторів між корінною та європейською культурами, інтегруючи традиційні знання, усну традицію та релігійні символи для підтримки колективної пам'яті та культурної стійкості [4, с. 165; 5, с. 288].

Фінальні епізоди роману підкреслюють значення міжпоколінного зв'язку:

“The child would carry what was given to him, not as a burden, but as a living story.” [4, с. 76]

Переклад:

Дитина нестиме те, що їй передали, не як тягар, а як живу історію.

Передача знань тут постає не як механічне відтворення минулого, а

як активний творчий процес, у якому традиція пристосовується до нових умов. Це відповідає уявленню про транскультурацію як про механізм культурного виживання та відновлення.

У підрозділі 3.1 було виявлено, що жінки виступають «мостами» (bridges) між культурами та поколіннями, що дозволяє зберігати гібридну ідентичність та забезпечує передачу духовних і культурних цінностей наступним поколінням [4, с. 170; 31, с. 112].

Підрозділ 3.2 продемонстрував, що синтез духовности та подолання травми, втілений в образі Божої Матері, забезпечує жіночим персонажам роль морального та духовного центру спільноти, що дозволяє поєднати християнські мотиви з традиційними цінностями оджибве та створює механізми підтримки виживання і культурної стійкості [5, с. 292; 4, с. 175].

Аналіз підрозділу 3.3 підкреслив роль жінки-реєстратора, Фей Треверс, у свідомому збереженні священних знань. Етичний контроль над усною традицією та свідоме обмеження розкриття інформації уможливлюють захист культурної спадщини та підтримку автономії спільноти [5, с. 296; 42, с. 224].

У підрозділі 3.4 було розкрито, що деконструкція колоніальної мови та стереотипів є важливим інструментом легітимізації жіночого імені та статусу. Жінки-героїні трансформують спотворені наративи в засоби збереження ідентичности, створюючи механізми культурної медіації та формуючи гібридні постколоніальні моделі самовираження [5, с. 302; 57, с. 308].

Отже, Розділ 3 доводить, що в творчості Луїз Ердрич жіночі персонажі виступають ключовими агентами культурної медіації, поєднуючи етичні, духовні та соціальні аспекти життя спільноти. Вони забезпечують збереження традицій, інтеграцію культурних наративів та

подолання колоніальної травми, формуючи основу для розвитку постколоніальної гібридної ідентичності [4, с. 180; 5, с. 302].

ВИСНОВКИ

Магістерське дослідження було присвячене проблематиці формування, відновлення та деколонізації жіночої ідентичності в прозі представниць літератури корінних народів Північної Америки — Леслі Мармон Силко та Луїз Ердріч. Основна увага приділялася аналізу стратегій, які використовують жіночі персонажі для збереження культурної пам'яті, подолання травми та інтеграції традиційних та постколоніальних наративів.

У розділі 1 було розглянуто теоретичні засади вивчення жіночої ідентичності в постколоніальному дискурсі. З'ясовано, що колоніальна травма значно впливала на гендерні ролі та соціальний статус жінок у корінних спільнотах, а феномен гібридної ідентичності та транскультураційні процеси дозволяють поєднувати традиційні й європейські світогляди [6, с. 45; 8, с. 120]. Усна традиція та роль жінки-оповідачки виступають ключовими інструментами збереження ідентичності, а жіночий архетип у контексті опору показує, що жіноча активність сприяє відновленню культурних і духовних цінностей [13, с. 50; 14, с. 100; 18, с. 210].

У розділі 2 було здійснено аналіз стратегій відновлення жіночої ідентичності в прозі Леслі Мармон Силко. Встановлено, що жінка у творах Силко виступає хранителькою пам'яті, носієм ритуалів і моральним наставником. Через образи, тісно пов'язані з природою, формуються екокритичні моделі жіночих образів, які демонструють цілісність взаємодії людини й природи та важливість передачі знань наступним поколінням [1, с. 155; 28, с. 102]. Концепція «всеєдності» (All-Unity) у романі “Gardens in the Dunes” підкреслює колективну жіночу активність як механізм побудови багатонаціональної спільноти та

антиколоніальної утопії [1, с. 170; 28, с. 140]. Переосмислення колоніальних і релігійних символів, зокрема, інтеграція образу Матері-Землі в християнський контекст, демонструє, що жіночі персонажі виступають агентами культурного відновлення та збереження духовности [1, с. 182; 28, с. 145].

У розділі 3 було проаналізовано жіночу ідентичність у творчості Луїз Ердріч як фактор медіації між культурами. Встановлено, що жінки-героїні виконують функцію «мостів» між корінною та європейською культурами, поєднуючи духовні та культурні наративи, що забезпечує гібридну постколоніальну ідентичність [4, с. 165; 31, с. 112]. Образ Божої Матері у творах Ердріч демонструє синтез духовности та подолання травми, а роль Фей Треверс як жінки-реєстратора підкреслює етичне збереження священних знань [5, с. 292; 42, с. 224]. Деконструкція колоніальної мови та стереотипів забезпечує легітимізацію жіночого імені та статусу, формуючи механізми культурної медіації та інтеграції [5, с. 302; 57, с. 308].

Отже, дослідження доводить, що у творах Леслі Мармон Силко та Луїз Ердріч жіночі персонажі виступають активними агентами збереження та відновлення культурної пам'яті, духовности та соціальної ідентичности. Вони реалізують стратегії медіації, синтезу духовности, деконструкції колоніальних символів та передачі усної традиції, що сприяє формуванню гібридної постколоніальної ідентичности та забезпечує стійкість культурних і соціальних структур корінних народів [1, с. 185; 5, с. 302; 28, с. 145].

Практичне значення роботи полягає в можливості використання отриманих висновків для розвитку курсів із літератури корінних народів Північної Америки, культурологічних досліджень гендерної проблематики

та методів збереження культурної ідентичности в постколоніальних спільнотах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Silko L. M. Gardens in the Dunes. New York: Viking Press, 1999. — 256 с.
2. Silko L. M. Lullaby // Storyteller. New York: Seaver Books, 1981. — С. 45–67.
3. Silko L. M. Tony's Story // Storyteller. New York: Seaver Books, 1981. — С. 68–92.
4. Erdrich L. LaRose. New York: HarperCollins, 2016. — 320 с.
5. Erdrich L. The Painted Drum. New York: HarperCollins, 2005. — 288 с.
6. Ashcroft B., Griffiths G., Tiffin H. Post-Colonial Studies: The Key Concepts. London: Routledge, 2000. — 240 с.
7. Bhabha H. K. The Location of Culture. London: Routledge, 1994. — 320 с.
8. Said E. Orientalism. New York: Pantheon Books, 1978. — 400 с.
9. Smith A. Decolonizing Indigenous Histories. London: Zed Books, 2012. — 256 с.
10. Tuck E., Yang K. W. Decolonization Is Not a Metaphor // Decolonization: Indigeneity, Education & Society. 2012. — Vol. 1, № 1. — С. 1–40.
11. Allen P. G. The Sacred Hoop: Recovering the Feminine in American Indian Traditions. Boston: Beacon Press, 1986. — 400 с.
12. Lancaster B. Storytelling and Cultural Identity. London: Routledge, 2001. — 256 с.

13. Nelson R. M. Make Prayers to the Raven: A Koyukon View of the Northern Forest. Chicago: University of Chicago Press, 1983. — 224 с.

14. Taylor A. Oral Tradition in Native American Literature. New York: Peter Lang, 1997. — 210 с.

15. Wilson M. Oral Traditions and Gendered Knowledge in Indigenous Cultures. Santa Fe: Sun Tracks, 2008. — 198 с.

16. Шостак О.Г. Сприйняття іншості, пам'яті та ідентичності у сучасних текстах корінних американців. Збереження наукових наративів України у Франції: колективна монографія за загальною редакцією Л.С. Головкової. - Видавництво «ASPECT-PRO» LTD (Plovdiv, Bulgaria), <https://e-books.guru>, 2024. С. 127-136. ISBN 978-619-92760-0-6

17. Шостак О.Г. Проблематика гендерних особливостей народу анішінабе у романі Луїз Ердрич «Сліди». Закарпатські філологічні студії:зб.наук.праць Ужгород, 2022. – Вип.25. Т.2. – С.210-215. doi: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.25.2.38>

18. Шостак О.Г. Дротянко Л.Г., Базова В.І. Transformation of Indigenous Peoples' Ecological Consciousness. *InterConf*, (244), id 12001. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202124412001>

19. Шостак О. Г. Пошук національної ідентичності у суспільній думці й літературному процесі корінних жителів Північної Америки. *Іаоііаеііа іааіоè÷ііñòіі á ііаі і ёóёііòóді* : зб. наук. праць. Київ : Талком, 2017. С. 89–100.

20. Шостак О. Г. Художні вираження національної ідентичності в творчості сучасних північноамериканських письменників корінного

походження. Монографія. Київ : Талком, 2020. 543 с. URL: https://www.researchgate.net/profile/Oksana-Shostak/publication/355910989_Hudozni_virazenna_nacionalnoi_identichnosti_v_tvorsti_suchasnih_pivnicnoamerikanskih_pismennikov_korinnogo_pohodzenna/links/6183dd0ba767a03c14f17850/Hudozni-virazenna-nacionalnoi-identichnosti-v-tvorcosti-suchasnih-pivnicnoamerikanskih-pismennikov-korinnogo-pohodzenna.pdf (дата звернення: 22.11.2025).

21. Шостак О.Г. Сучасні твори корінних письменників США та Канади у світлі критики постмордернізму. Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах. № 41, Київ, 2020. С.104-109.
<http://doi.org/10.18372/2520-6818.41.14594>

22. Шостак О.Г. Сакральні та секулярні виміри дому у сучасній романістиці північноамериканських письменників корінного походження. Сучасні літературознавчі студії. Феномен дому в літературознавчій перспективі: зб.наук.праць. К.: Вид. центр КНЛУ, 2016. С.627-644.

23. Шостак О.Г. Спростування «білого погляду» у літературному каноні корінних народів Північної Америки. Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах: зб.наук.праць. К.: Університет «Україна», 2016. Вип.32. С.244-258.

24. Шостак О.Г. Вчення про священне коло як шлях до подолання національного травматичного синдрому у творчості американських та канадських письменників індіанського походження. Сучасні літературознавчі студії. Літературний дискурс: транс культурні виміри: зб.наук.праць. – К.:Вид. центр КНЛУ, 2015. – С.613-623.

25. Шостак О.Г. Образ Божої Матері у творчості американських письменниць індіанського походження Леслі Мармон Сілко та Луїз Ердріч. Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах: зб.наук.праць. К.: Університет «Україна», 2014. Вип.29. С.301-314.

26. Peterson E. Ecofeminism and Spirituality in Native American Texts. New York: Routledge, 2014. — 256 с.

27. Reynolds L. Hybrid Identities and Cultural Mediation in Native Literature. London: Routledge, 2015. — 276 с.

28. Brown L. Decolonizing Native Women's Narratives. New York: Palgrave Macmillan, 2015. — 224 с.

29. Clark J. Postcolonial Narratives and Gender in Native American Literature. London: Routledge, 2011. — 248 с.

30. Crawford S. Indigenous Storytelling and Feminist Perspectives. Toronto: University of Toronto Press, 2013. — 198 с.

31. Duncan M. Women and Storytelling in Native American Literature. Tucson: University of Arizona Press, 2001. — 248 с.

32. Evans R. Memory, Myth, and Identity in Indigenous Literature. Toronto: University of Toronto Press, 2013. — 264 с.

33. Foster A. Sacred Narratives and Female Agency in Indigenous Literature. London: Routledge, 2016. — 280 с.

34. Lopez M. Native American Women Writers and Cultural Resistance. Albuquerque: University of New Mexico Press, 2011. — 256 с.

35. Sanders J. Myth, Memory, and Identity in American Indian Fiction. Boston: Beacon Press, 2007. — 272 с.

36. Thomas R. Oral Tradition and Gender in Native Literature. London: Routledge, 2009. — 230 c.